

Chính sách ngoại giao cận siêu cường của TQ – Những triển vọng và khó khăn chực chờ * China's quasi-superpower diplomacy: prospects and pitfalls

Willy Lam 9/2009

NTQ *chuyên ngữ*, *Bauvinal* hiệu đính

Giáo Sư Willy Lam là một chuyên gia về Trung Quốc hiện đại, với bài viết này ông nêu lên những điểm mạnh-yếu của TQ trong một tình hình quốc tế rối rắm sau khủng hoảng kinh tế năm 2008 với nhiều cảnh giác về mối hiểm họa Trung Quốc không những đối với các nước láng giềng mà còn có khả năng thay đổi cán cân tương quan lực lượng giữa nước này và khối đồng minh Nhật-Hàn-Mỹ, Mỹ-Đài Loan ở khu vực Châu Á-TBD khi TQ trở dậy mạnh mẽ về kinh tế và quân sự. Với cái nhìn đa chiều và kiến thức khá uyên bác, nhất là hiểu thấu tình hình nội trị và cơ chế đầy mâu thuẫn của Trung Quốc, Willy Lam đã cung cấp cho chúng ta một bức tranh khá đầy đủ về “triển vọng và khó khăn chực chờ” của TQ trong những năm tới. Bài viết này có nhiều phiên bản (xem phụ lục), tuy nhiên bản được chuyên ngữ này tương đối đầy đủ nhất, xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc.

Biên tập *Bauvinal*

Mục lục

I. Tóm tắt các điểm chính.....	2
II. Những tìm kiếm chìa khóa và cột mốc chủ yếu đi đến tương lai	4
III. Căn nguyên của chính sách ngoại giao cận-siêu-cường của Trung Quốc.....	7
IV. Triển khai sức mạnh cứng rắn không gì ngăn cản được – Nhiệm vụ mở rộng của Quân đội giải phóng nhân dân	9
V. Mối liên hệ mới với Mỹ: Hợp tác và ganh đua trên một nền tảng ngang bằng.....	11
VI. Triển khai sức mạnh tài chính	
A. Khiêu khích sự ngự trị của đồng đô la và những sáng kiến táo bạo khác.....	13
B. "Chính sách vươn ra" trong việc Thu hút các Tài sản ở Nước ngoài.....	15
VII. Những đột phá chủ yếu của chính sách ngoại giao cận-siêu-cường của Trung Quốc	
A. "Chính sách ngoại giao khoan hồng".....	16

B. Bước nhảy vọt vĩ đại của Trung Quốc: Sự triển khai Nhu Lực không mệt mỏi.....17

VIII. Các trở ngại trong chính sách ngoại giao cận-siêu-cường của Bắc Kinh và sự triển khai sức mạnh19

A. Các tranh chấp chủ quyền trong vùng biển Nam và Đông Trung Hoa – và căng thẳng tăng cao giữa Trung Quốc với ASEAN, Nhật Bản và Ấn Độ20

B. Sự trỗi dậy của Trung Quốc đối với "Xung đột các nền văn minh"22

C. Chính trị nội bộ Trung Quốc trong vai trò thúc ép phải có bước nhảy vọt vĩ đại.....24

IX. Kết luận: Trung Quốc và thế giới phải học cách tự điều chỉnh cho phù hợp nhau25

Về tác giả29

I. TÓM TẮT CÁC ĐIỂM CHÍNH

Năm 2009 sẽ đi vào lịch sử như một bước ngoặt trong việc đánh dấu thời kỳ mở rộng ảnh hưởng toàn cầu của Trung Quốc. Với đỉnh cao biểu đồ tăng trưởng kinh tế ở mức 8% mặc cho khủng hoảng tài chính thế giới, nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa (PRC) được xem như là một đầu tàu xuất sắc trong việc phục hồi kinh tế toàn cầu. Quân đội Giải phóng nhân Dân (PLA) đang đóng tàu ngầm và hàng không mẫu hạm chạy bằng năng lượng hạt nhân, và phi hành gia trong nước đầu tiên sẽ đặt chân lên mặt trăng trước năm 2015. Lợi dụng những thiệt hại mà cuộc khủng hoảng kinh tế đã giáng xuống hệ thống thao túng (về tài chính) của Mỹ, Đảng Cộng sản Trung Quốc (CCP) tiến hành truy lùng một cấu trúc tài chính quốc tế mới, hoặc một cái gì đó mà không bị Mỹ thống trị.

Bài viết này khảo sát mục tiêu Trung Quốc đang tích cực theo đuổi về sức mạnh cứng lẫn mềm, đặc biệt là những cách thức mà Bắc Kinh đang tiến hành chính sách ngoại giao cận-siêu-cường để bóc lột cho việc bắt đầu vươn lên của đất nước trong trật tự thế giới mới. Những quan hệ mật thiết về ngoại giao và địa chính trị của Trung Quốc trong sự bật dậy này sẽ được đánh giá toàn diện.

Trong lúc Bắc Kinh kết bạn và phe phẩy cờ hiệu tại các vùng xa xôi như Châu Phi và Mỹ La tinh, họ cũng cảnh giác trước những thách thức chưa từng có ở đâu đó. Vướng vào các mối liên kết cộng sinh về kinh tế giữa Mỹ và Trung Quốc, một siêu cường đơn độc của thế giới và một cận-siêu-cường đang tiến nhanh ghìem nhau để nâng cao hợp tác trên mặt trận tài chính và kinh doanh. Song hai "đối thủ cạnh tranh chiến lược" này đang mong có lúc so kiếm nhau ở một số mặt đối đầu về an ninh và ngoại giao. Quan hệ của Trung Quốc với những láng giềng quan trọng như Nhật Bản và Ấn Độ cũng sẽ bị ảnh hưởng bởi tiếng đồn đang lan nhanh về một lập luận về "mối đe dọa Trung Quốc". Sự cọ xát giữa một bên là Trung Quốc và một bên là các nước Đông Nam Á gồm Việt Nam, Malaysia và Philippines đã căng thẳng do các tranh chấp chủ quyền trên mười mấy đảo nhỏ trong vùng biển Nam Trung Hoa. Cũng có những dấu hiệu cho thấy các nước Úc, Ấn Độ, Nhật và Hàn Quốc có thể cân nhắc đến lợi thế của họ khi bắt tay với Mỹ để kìm hãm bớt uy

thế của Trung Quốc. Do đó, mặc dù đang có thành tích đáng kể về kinh tế và quân sự, giới lãnh đạo CCP đã trở nên nóng ruột hơn bao giờ hết về sự bực dọc đối với một "chính sách ngăn chặn chống lại Trung Quốc" do Mỹ dẫn đầu.

Tài liệu này sẽ xem xét vấn đề liệu rằng những điều kiện bất lợi này cứ tiếp diễn, giới lãnh đạo Bắc Kinh sẽ đủ khôn ngoan và sáng tạo để thuyết phục các thế lực hiện nay là sự bật dậy của mình sẽ không làm rối loạn trật tự thế giới hoặc báo hiệu cơn thảm họa đến cho từng nước riêng lẻ. Để làm cùn đi học thuyết "hiểm họa Trung Quốc", Bắc Kinh phải làm nhiều việc để đẩy mạnh sức mạnh mềm của họ bằng cách đóng trọn vai trò tốt đẹp – và được chấp nhận ở mọi nơi – các giá trị của một Trung Quốc mẫu mực. Hơn thế nữa, trong khi đang phải tiếp tục duy trì quan hệ thân thiết với các thể chế độc ác như Miến Điện và Zimbabwe, giới lãnh đạo Trung Quốc phải cố gắng thật nhiều để trở thành một "nhà cái có trách nhiệm" trong cộng đồng thế giới bằng cách, thí dụ như, chủ trì cuộc đối thoại 6 bên về vấn đề hạt nhân ở Bắc Triều Tiên và nhiệt tình nhận phần trong nhiệm vụ gìn giữ hòa bình ở Châu Phi do Liên hiệp quốc ủy nhiệm. Bắc Kinh cũng đã chơi trò "lá bài kinh tế" bằng cách cho các nước láng giềng – đặc biệt là các nước thành viên của ASEAN – có được các thặng dư mậu dịch đồ sộ.

Tuy nhiên, Chính phủ Hồ Cẩm Đào đã cứng rắn từ chối cải tạo ý thức hệ và các định chế chính trị lạc hậu của Trung Quốc.

Sự thật là hệ thống cầm quyền độc đoán của Trung Quốc không hòa nhịp với các lực lượng toàn cầu hóa, việc giới lãnh đạo Trung Quốc từ chối thực hiện cải cách chính trị có thể làm suy yếu sự vươn ra quốc tế của họ. Chủ tịch Hồ đã nhắc lại là CCP sẽ "không bao giờ đi vào bước đường sai lầm" của các tư tưởng chính trị phương Tây. Trong thời đại toàn cầu hóa và kỹ thuật tin học thống trị nền kinh tế, Bắc Kinh vẫn bám chặt vào lý thuyết chủ quyền bất khả chia cắt – và lý thuyết không một quốc gia nào có thể xen vào công việc nội bộ của các nước khác. Hơn nữa, ngay cả khi CCP dùng những thủ đoạn chưa từng thấy để bóp nghẹt các bất đồng, nó cũng đang cố gắng chống đỡ cho tính chính đáng của mình bằng cách kêu gọi những tình cảm dân tộc chủ nghĩa đặc biệt là trong giới trẻ. Trong khi giới lãnh đạo dành hàng chục tỷ đô la để triển khai cái gọi là "sức mạnh mềm" của người Trung Quốc, việc theo đuổi những tiêu chuẩn cận-chủ nghĩa Lê Nin của họ sẽ chứng minh ngược lại, cho thấy khát vọng của họ trong việc biến thành một siêu cường trong vòng một hai thập niên tới.

Sẽ tùy thuộc rất lớn vào thể hệ lãnh đạo thứ tư của CCP mà người dẫn đầu là Chủ tịch Hồ có đủ ước muốn và khả năng hay không để thực hiện những thay đổi cần thiết cả về mặt chính trị nội bộ lẫn mặt ngoại giao nhằm thuyết phục các đối tác chủ chốt trên trường quốc tế rằng một vai trò nâng cao nhờ vào sự trỗi dậy nhanh chóng một cận-siêu-cường sẽ hứa hẹn mang đến lợi ích cho họ. Bài viết này sẽ chỉ rõ những lĩnh vực Bắc Kinh cần phải hành động khẩn cấp để đáp ứng cho ủy nhiệm thác toàn cầu – và đạt được mức độ để giới lãnh đạo CCP có thể hoàn thành nhiệm vụ trọng đại này. Sự thành công trong chính sách ngoại giao cận-siêu-cường của Bắc Kinh tùy thuộc vào mức độ mà Bắc Kinh có thể tái đoan chắc với những người theo chủ nghĩa hoài nghi là sự nâng cao mức độ tham gia của mình trong các công việc quốc tế sẽ đưa đến tình thế đôi bên cùng có lợi. Trung Quốc sẽ phải điều chỉnh ra sao để đáp ứng sự mong đợi của thế giới – và những nhà cái trên toàn cầu sẽ thích nghi những khát vọng của một cận-siêu-cường ra sao – sẽ tạo thành một câu chuyện trọng đại trong nửa đầu thế kỷ này.

II. NHỮNG CUỘC TÌM KIẾM CHÌA KHÓA VÀ CỘT MỐC CHỦ YẾU ĐI ĐẾN TƯƠNG LAI: Ở ĐÂU VÀ BẰNG CÁCH NÀO CHÍNH SÁCH NGOẠI GIAO CẬN-SIÊU-CƯỜNG CỦA BẮC KINH SẼ TÁC ĐỘNG MẠNH ĐẾN THẾ GIỚI

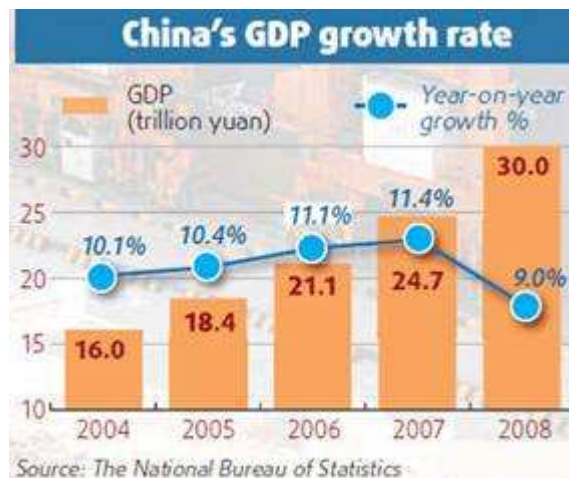
**** Không ngừng vươn lên trong kỹ năng quân sự của Trung Quốc***

Những trở trở gặp phải của nền kinh tế Trung Quốc do khủng hoảng tài chính đã không ảnh hưởng đến quyết tâm của CCP và hàng tướng lĩnh trong việc đẩy nhanh hiện đại hóa quốc phòng, đặc biệt trong việc nâng cấp khí tài quân sự. Bước tiến triển trong việc hiện đại hóa quân sự có thể lượm lặt được qua những vũ khí trưng bày trong ngày Quốc khánh 1-10-2009. Chính quyền PLA còn trưng bày cả những bản vẽ chi tiết chiếc tàu sân bay đầu tiên sẽ đưa vào hoạt động cuối thập niên 2010. Hơn nữa, dưới khẩu hiệu "nhu cầu

tổng hợp thời bình và thời chiến", dần kèn đồng cấp cao này còn tiếp tục thổi những lời huênh hoang chẳng những về các vấn đề an ninh và đối ngoại mà còn cả những khía cạnh về kinh tế như xây dựng cơ sở hạ tầng sẽ làm ảnh hưởng đến tốc độ và hướng đi của phát triển quân sự.

* *Khẳng định toàn cầu của sức mạnh tài chính Trung Quốc*

Cho rằng có nhiều khả năng là GDP của Trung Quốc sẽ vượt qua Nhật Bản trong năm nay, giới lãnh đạo CCP đang tung ra hết những khoản dự trữ để triển khai sức mạnh tài chính của Trung Quốc. Trong lúc chẳng mong có được tiến triển gì trong mặt trận thay thế tiền đô la với "quyền rút vốn đặc biệt" của Quỹ Tiền tệ quốc tế trao cho như là "đồng tiền của thế giới", Bắc Kinh sẽ xúc tiến rộng rãi thêm việc sử dụng đồng nhân dân tệ trong mậu dịch và các hoạt động kinh tế khác. Điều này ăn khớp với những kế hoạch của Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc (PBOC) nhằm làm đồng nhân dân tệ có đầy đủ chức năng chuyển đổi trong vòng năm năm tới hoặc hơn. Với khoản dự trữ ngoại hối vô song của mình, Bắc Kinh cũng sẽ đóng góp nhiều thêm vào các định chế thế giới như IMF và Ngân hàng Thế giới. Thêm vào đây, mặc cho những thất bại gần đây của Chinalco, một trong những nhà sản xuất nội địa về kim loại hàng đầu của Trung Quốc, trong việc mua lại một phần lớn mỏ khai thác khổng lồ Rio Tinto của Anh-Úc, các tổ hợp quốc doanh đã có khuynh hướng năng nổ hơn trong việc thu tóm những tài nguyên chiến lược ở nước ngoài.

* *Tương lai quan hệ Mỹ-Trung*

Trong lúc Trung Quốc và Mỹ dường như đang phát triển mối quan hệ cộng sinh ở các lĩnh vực như thương mại và tài chính, cạnh tranh giữa "các đối thủ chiến lược" đang treo lơ lửng một sự bộc phát dữ dội trong tương lai là điều có thể đoán trước được. Cọ xát và tranh đoạt tập trung vào các lĩnh vực từ đảm bảo nguồn cung dầu khí ở Trung Đông và Châu Phi đến chiếm được lòng tin của vùng Đông Nam Á. Bắc Kinh cũng sẽ tăng gấp bội nỗ lực để trở thành người phát ngôn của các nước đang phát triển – đặc biệt là trong vùng

Châu Phi và Mỹ La tinh – trong sự đặt cược của họ để xây dựng một trật tự "đa cực" về kinh tế và chính trị toàn cầu. Một yếu tố quyết định khác nữa của các mối liên kết song phương là sự nhận thức của Bắc Kinh về sự dính líu của Washington trong một "chính sách ngăn chặn chống lại Trung Quốc" – và liệu giới lãnh đạo CCP cảm thấy đủ tin tưởng vào khả năng của mình để phá vỡ vòng vây này.

**** Điểm kích hỏa trong vùng Châu Á - Thái Bình Dương***

Sự bất hòa liên quan đến địa chính trị và an ninh được cho là ngày càng nóng hơn trong vùng Châu Á - Thái Bình Dương, đặc biệt liên quan đến các cuộc tranh chấp lãnh thổ giữa Trung Quốc và các nước thành viên ASEAN. Các nước như Việt Nam, Malaysia và Philippines được cho là chi tiêu nhiều trong việc tìm mua các phần cứng bao gồm máy bay chiến đấu và tàu ngầm. Cũng có thể họ sẽ thành lập một liên minh chiến lược với Mỹ để ngăn cản Trung Quốc trong việc trở nên quá hùng hách trong khu vực Châu Á - Thái Bình Dương.

**** Những quan hệ gay gắt với Nhật Bản và Ấn Độ***

Những mối quan hệ của Trung Quốc với hai quốc gia hùng mạnh Châu Á – Nhật Bản và Ấn Độ – là ắt hẳn càng trở nên tệ hại mặc cho các mối liên hệ kinh tế vẫn đang lành mạnh đặc biệt là giữa Trung Quốc và Nhật Bản. Tranh chấp giữa Bắc Kinh và Tokyo trên vùng quần đảo Diaoyu (Điếu Ngư – Senkaku Shoto) được cho là trở nên khốc liệt hơn. Giới lãnh đạo CCP đã công khai cáo buộc Tokyo đã hỗ trợ cho các nỗ lực "ly khai" của các lãnh tụ bị lưu đày người Tây Tạng và Duy Ngô Nhĩ (Uighur). Trong khi các lực lượng quân sự của Trung Quốc và Ấn Độ đã tiến hành các cuộc tập trận quân sự nhằm xây đắp lòng tin lẫn nhau, những cảm giác khó chịu đã bùng lên do các xung đột trong việc phân định biên giới của đôi bên trong vùng Hy Mã Lạp Sơn. Một cuộc chạy đua vũ trang giữa hai nước láng giềng này là việc đã sớm xảy ra. Bắc Kinh buồn phiền nhất là việc New Delhi tỏ ra "ngiên" về Mỹ, nước đã đồng ý chuyển giao nhiều sản phẩm và thiết bị kỹ thuật cao cho Ấn Độ.

**** Tương lai cải tạo kinh tế và chính trị***

Cho rằng tình trạng đòi hỏi làm cận-siêu-cường của Trung Quốc là dựa vào sự bền lâu của "phép lạ kinh tế Trung Quốc", Bắc Kinh có rất nhiều động cơ thúc đẩy để tiến hành việc cải tạo kinh tế và hệ thống tài chính nhằm giúp nâng cao cạnh tranh toàn cầu cho các sản phẩm và dịch vụ của Trung Quốc. Giới lãnh đạo CCP thường chấp nhận hy sinh một phần đáng kể sự độc đoán quyền lực của Đảng để bù lại cho sự phát triển kinh tế nhanh chóng. Nhưng đôi mới chính trị thì bị trì hoãn không biết đến bao giờ. Tuy nhiên, thất bại của Đảng cầm quyền trong việc chấp nhận các qui phạm toàn cầu như nhân quyền và pháp trị, sẽ là những vật cản trong việc tạo thanh thế trên quốc tế cũng như vươn ra toàn cầu của họ.

**** Sự lớn mạnh không ngừng của chủ nghĩa dân tộc***

Rõ ràng trong sự tuột dốc thích đáng của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản, có thể hiểu được tại sao CCP phải bọc lót cho sự hợp pháp của mình bằng cách kêu gọi chủ nghĩa dân tộc. Điều này nằm sau việc Bắc Kinh đặt hết tầm quan trọng vào việc cố đạt những thành tích vượt bậc từ chương trình không gian đến tổ chức Thế vận hội và Hội chợ Thế giới. Tuy nhiên, chủ nghĩa dân tộc là con dao hai lưỡi. Trong lúc bộ máy tuyên truyền luôn ca bài tán tụng về kỹ năng kinh tế và sức mạnh quân sự, những nỗ lực tán dương này cũng đồng thời làm dâng cao sự sợ hãi trong các nước láng giềng. Ở các trang tán gẫu trên mạng, hàng chục triệu người tạm gọi là "những thanh niên nam nữ giận dữ" cũng đang trút bầu uất hận của họ vào các nước đang bị Bắc Kinh cáo buộc là ủng hộ nền độc lập của Tây Tạng và Uighur – hoặc đơn giản chỉ từ chối việc thừa nhận "tính ưu việt bẩm sinh" của mô hình Trung Quốc.

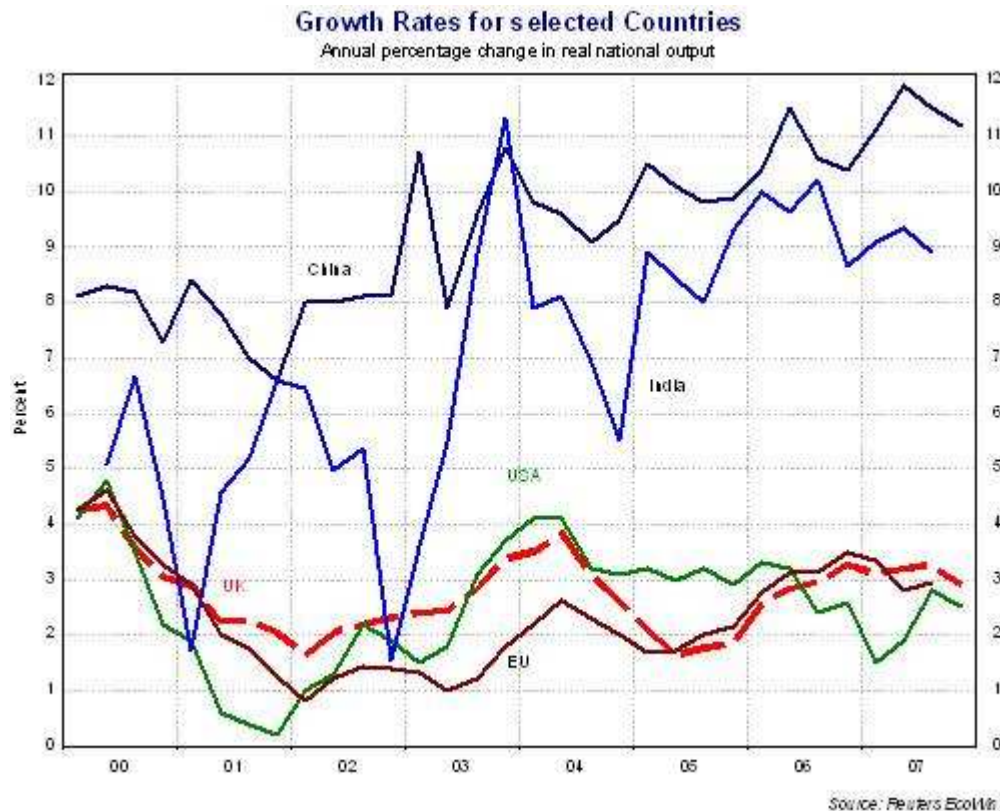

**** Học thuyết "Sự đe dọa của Trung Quốc" và sự triển khai "Sức mạnh mềm"***

Trong lúc những quan chức Trung Quốc và các học giả có khuynh hướng xưa đỗi và bài bác học thuyết "Sự đe dọa của Trung Quốc" như là một phiên bản hiện đại của học thuyết Hiềm họa Da Vàng trước đây, có những dấu hiệu cho thấy nhà cầm quyền Trung Quốc có nhiều cố gắng cải thiện hình ảnh "Vương quốc Trung Nguyên" qua việc triển khai "sức mạnh mềm" của họ. Cuộc mua bán "đồng thuận Bắc Kinh" hoặc mô hình Trung Quốc đã đạt đến doanh số nhiều tỷ đô la. Cho là Bắc Kinh từ chối chấp nhận các qui tắc chính trị quốc tế, nhưng phải xét lại về mặt cái gọi là sức thu hút của văn hóa và ý tưởng của người Trung Quốc trong thế kỷ XXI, và liệu nó có được thông hiểu hoàn toàn hay không, đặc biệt là tại các nước phương Tây. Chủ tịch Hồ và các người kế nhiệm sẽ ghi được thành công lớn nếu họ có thể xúc tiến thêm nữa các tương tác giữa con người đối với con người – và một sự thông hiểu sâu sắc hiện thực Trung Quốc dưới mắt những khán giả nước ngoài.

*** Trung Quốc và thế giới phải học cách tự điều chỉnh lấy mỗi bên.**

Bất luận phương Tây nhận thức ra sao về mình, Trung Quốc tiếp tục mở rộng cờ hiệu của mình về kinh tế, quân sự và ngoại giao một cách chắc chắn. Những nỗ lực – dù cho thuộc sức mạnh "mềm" hay "cứng" – cũng được giới lãnh đạo CCP thực hiện để làm cho sự trỗi dậy của cận-cường-quốc dễ chịu hơn đối với phần còn lại của thế giới, đặc biệt là các thế lực đương thời như Mỹ, Tây Âu và Nhật. Cùng lúc đó, các nhà cái tâm cỡ thế giới, đặc biệt là Mỹ, đòi hỏi phải chỉnh đốn lại cách thức mà họ nắm giữ chằng khống lồ chẳng những đã thức tỉnh mà còn không ngừng vùng vẫy mang sức nặng đến nhiều góc ngách trên thế giới. Phiên bản của thế kỷ thứ XXI này về "Sự xung đột các nền văn minh" sẽ diễn ra thế nào là một yếu tố quyết định cho địa chính trị cũng như các nền kinh tế quốc tế trong những thập niên tới.

III. SỰ HÌNH THÀNH CHÍNH SÁCH NGOẠI GIAO CẬN-SIÊU-CƯỜNG CỦA TRUNG QUỐC

Quả đấm của cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu vào nền kinh tế Trung Quốc khó lòng làm nản chí Ban lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc (CCP) trong việc xông xáo triển khai sức mạnh “cương” lẫn “nhu” của mình. Điều này có thể làm được không chỉ nhờ vào nền kinh tế phát triển nhanh chóng và sức mạnh quân sự của Trung Quốc mà còn do sự suy tàn ảnh hưởng quốc tế của Mỹ trước làn sóng khủng hoảng Iraq và Afghanistan

cùng sự tan chảy các định chế tài chính của họ. Chủ tịch Hồ Cẩm Đào, người đứng đầu Nhóm lãnh đạo về Ngoại giao (LGFA) của CCP, đang đẩy mạnh "chính sách ngoại giao cận-siêu-cường" để củng cố tính vượt trội của Trung Quốc trong trật tự thế giới mới. Mặc cho cuộc công kích mang tính dự đoán được Tổng thống Barack Obama phát động ở Châu Âu, Mỹ La tinh và Châu Phi, không chối cãi được là vị Chủ tịch họ Hồ đã đánh cắp được một vài quốc gia nổi bật mà theo truyền thống là luôn đi theo vị lãnh tụ của Thế giới Tự do. Thí dụ như trong dịp chụp ảnh trong Hội nghị Nhóm 20 (G-20) tại Luân Đôn tháng 4 vừa qua, vị lãnh đạo tối cao Trung Quốc đã ngồi ngay cạnh Nữ hoàng Elizabeth II và đại diện chủ nhà là Thủ tướng Gordon Brown[1].

Các phương tiện truyền thông chính thức Trung Quốc đã bình luận nhiều về cái mà các nhà quan sát phương Tây cho rằng G-20 đã biến hình thành G-2, nôm na là chỉ có một siêu cường đơn độc và một cận-siêu-cường đang nổi lên. Cũng có lời xàm xì về một thứ Pax Americhina (Hòa bình do Mỹ Trung nắm giữ), hoặc là Chinamerica (Trung Mỹ nắm giữ), thống trị về địa chính trị trong thế kỷ XXI [2]. Điều này cũng được ông Obama thừa nhận khá rõ trong "Cuộc đàm thoại về chiến lược và kinh tế" (SED) giữa hai nước diễn ra vào tháng 7 tại Washington. "Mối bang giao giữa Mỹ và Trung Quốc sẽ định hướng cho thế kỷ XXI, làm cho nó trở nên quan trọng như bất kỳ mối quan hệ song phương nào khác trên thế giới", ông Obama đã phát biểu như thế trong khai mạc hội nghị SED. "Nó thật sự phải củng cố cho sự cộng tác của chúng ta. Đó là trách nhiệm mà chúng ta phải cùng gánh vác"[3].

Tuy nhiên với hình ảnh của một Trung Quốc đang chèn ép các nước chung quanh cũng khiến người ta gọi lại một phiên bản hiện đại của mồi Hiểm họa Da vàng trước đây. "Vương quốc Trung Nguyên" như một con rồng đang khạc lửa được khắc vào các màn hình TV khắp thế giới trong dịp hải quân Trung Quốc làm lễ kỷ niệm lần thứ 60 ngày thành lập ở thành phố cảng Thanh Đảo (Qingdao) vào tháng 4-2009. Đại biểu quân sự từ 29 nước đã có mặt tại chỗ để chứng kiến hải quân Trung Quốc phô trương các tàu ngầm nguyên tử đầu tiên chế tạo trong nước và đủ các loại thiết bị quân sự tối tân[4]. Một tháng trước đó, Bộ trưởng Quốc phòng Trung Quốc là Lương Quang Liệt (Liang Guanglie) đã phát biểu với khách đối tác Nhật là ông Yasukazu Hamada, Bộ trưởng Quốc phòng Nhật Bản, rằng PLA đang tiến hành chương trình chế tạo hàng không mẫu hạm của mình[5].

Các chuyên gia phương Tây cho rằng PLA có kế hoạch đóng đến 4 hàng không mẫu hạm trong thập niên tới. Bắc Kinh cũng đang dỡ bỏ mọi rào cản để đưa cho được một phi hành gia người Trung Quốc lên mặt trăng vào năm 2015. Mọi việc cùng dẫn đến một sự triển khai sức mạnh không gì ngăn trở được hiếm khi xảy ra trong suốt lịch sử 5.000 năm của Trung Quốc.

Tư lệnh Hải quân Trung Quốc Trương Ngô Thăng Lợi

Hồ Cẩm Đào, cũng là Chủ tịch Quân ủy Trung ương (CMC), tương đương Tổng tư lệnh, vừa có những sửa đổi quan trọng đến chính sách ngoại giao và an ninh của các bậc tiền nhiệm. Đặng Tiểu Bình, tiền bối gần đây nhất, đã vạch ra một chuỗi những cương lĩnh trong cuối thập niên 1980 và đầu thập niên 1990 như sau: Trong chính sách ngoại giao, "đóng vai trò khiêm tốn và đừng bao giờ dẫn đầu"; và nói về Mỹ là "tránh đối đầu và tìm cơ hội hợp tác"[\[6\]](#). Chủ tịch trước đây là Giang Trạch Dân từ giữa thập kỷ 1990 đã tiên phong trong cái gọi là "chính sách ngoại giao cường quốc trong tình hình toàn cầu có một siêu cường và vài ba cường quốc". Điều này có nghĩa là Trung Quốc phải hợp tác với các cường quốc khác như Nga, Nhật và liên minh Châu Âu để chuyển cái "trật tự thế giới đơn cực" – cái đang bị Mỹ thống trị – thành ra một "trật tự thế giới đa cực". Tuy nhiên, Trung Quốc tránh né trực tiếp xung đột với siêu cường đơn độc này, và mối quan hệ giữa lãnh tụ Giang và chính phủ Bill Clinton là từ đó mà ra và rất ổn định[\[7\]](#). Cùng lúc, họ Giang cố gắng thuyết phục các nước láng giềng Trung Quốc là Bắc Kinh luôn bám sát chiến lược "trỗi dậy trong hòa bình", có nghĩa là sự vươn lên của "Vương quốc Trung nguyên" sẽ không là mối đe dọa cho họ. Tuy nhiên, từ "trỗi dậy trong hòa bình" ít khi được sử dụng bởi các nhà ngoại giao Trung Quốc và các cán bộ cao cấp từ đầu thập niên 2000[\[8\]](#).

Cờ hiệu kinh tế, quân sự và ngoại giao của Trung Quốc đã dàn rộng đột ngột vào thời điểm Hồ Cẩm Đào nắm quyền lãnh đạo Đảng tại Đại hội Đảng CCP lần thứ 16 diễn ra tháng 11-2002. Tự thấy mình như là một cận-siêu-cường, Bắc Kinh đã không còn né tránh đối đầu trong đấu tranh với Mỹ, vốn là một đối thủ chiến lược. Với Bộ Chính trị do

Hồ Cẩm Đào lãnh đạo, "chính sách ngoại giao cận-siêu-cường" có nghĩa là Trung Quốc sẽ mở rộng ảnh hưởng trong các khu vực từ khối ASEAN đến Châu Phi và Mỹ La tinh – và ở các tổ chức toàn cầu như Liên hiệp quốc, Ngân hàng Thế giới và Quỹ Tiền tệ Quốc tế[9]. Đổ lỗi cho Washington về thất bại trong việc điều hòa các công ty tài chính đa quốc gia của mình, Bắc Kinh đang tích cực vận động hành lang cho một "cấu trúc tài chính toàn cầu mới" cắt bỏ sự thống trị của Mỹ. Quan trọng không kém, Bắc Kinh đang cố gắng ngăn cản hải quân và không lực Mỹ ngự trị trong vùng Châu Á - Thái Bình Dương. Hơn thế nữa, PLA đang phát triển hỏa lực đủ để làm trở ngại "chính sách ngăn chặn chống lại Trung Quốc" được cho là do Washington dẫn đầu với sự tiếp tay của các đồng minh Mỹ như Nhật, Nam Hàn, Philippines và Úc[10].

IV- TRIỂN KHAI SỨC MẠNH QUÂN SỰ KHÔNG GIỚI HẠN – NHIỆM VỤ MỞ RỘNG CỦA QUÂN ĐỘI GIẢI PHÓNG NHÂN DÂN.

Tàu ngầm lớp Tổng loại cải tiến trang thiết bị mới của Hải quân Trung Quốc. (Ảnh: Tiexuonet)

Trong một sửa đổi hiển nhiên của "học thuyết trời dậy hòa bình", các sĩ quan quân đội và các nhà phân tích Trung Quốc đã nói rằng để đạt được địa vị toàn cầu tương xứng với sức mạnh toàn diện của Trung Quốc, PLA phải không chỉ tìm kiếm các vũ khí tinh vi mà còn phải thường xuyên được bồi dưỡng về chiến thuật để gìn giữ các quyền lợi cốt lõi của Trung Quốc. Thực vậy, trong lúc mục tiêu chính của các lực lượng quốc phòng Trung Quốc cho đến những năm đầu thập niên 2000 là chống giữ biên giới và đảm bảo thống nhất đất nước – chủ yếu là ngăn trở hiện trạng độc lập của Đài Loan – mục tiêu của "hoàn cảnh lịch sử mới" là bảo vệ các quyền lợi toàn cầu của Trung Quốc. Theo Tướng Trương Triệu Căn (张兆根 Zhang Zhaoyin), PLA cần bỏ rơi học thuyết lỗi thời "xây dựng một quân đội hướng về hòa bình trong thời bình". Viết trên tờ báo chính thức *Nhật báo Giải*

phóng quân, Tướng Trương cho rằng "sẵn sàng chiến đấu, chiến đấu và chiến thắng luôn là nhiệm vụ căn bản của quân đội". "PLA không được chệch hướng khỏi học thuyết 'chuyên cần chuẩn bị chiến lược và tìm cách chiến thắng'", Tướng Zhang thêm vào như thế, ông là Phó Chỉ huy của Quân đoàn trong vùng chiến thuật Thành Đô (Chengdu, thuộc tỉnh Tứ Xuyên)[11].

Quan trọng hơn, bình luận viên Huang Kunlun (黄坤轮 Hoàng Khôn Luân) của tờ *Nhật báo Giải phóng quân* đã nâng cao ý niệm "biên giới của lợi ích quốc gia". Huang lập luận rằng lợi ích quốc gia của Trung Quốc đã đi ra khỏi vùng lãnh thổ đất đai, biển, trời mà còn gồm cả những vùng như các đại dương mênh mông nơi có tàu dầu Trung Quốc qua lại – cũng như thượng tầng không gian. "Nơi nào mà lợi ích quốc gia của chúng ta mở đến, thì đó là nhiệm vụ của lực lượng vũ trang chúng ta", Huang đã viết như thế. "Với nhiệm vụ lịch sử mới mẻ của chúng ta, các lực lượng vũ trang phải không chỉ bảo vệ 'biên giới lãnh thổ quốc gia' mà phải cả đến 'biên giới lợi ích quốc gia'".

Nhà chiến lược, thiếu tướng Jin Yinan (金一南 Kim Nhất Nam) đã ấn định học thuyết "Trung Quốc không thể nổi lên giữa tiếng hát chim sơn ca và điệu nhảy của chim sẻ", một cách nói đến sự yên tĩnh thích thú của thời bình. Jin, Giáo sư ở Đại học Quốc phòng (NDU), cho biết là Trung Quốc phải "phác ra một lối đi xuyên gai góc bụi rậm" trong sự tìm kiếm tính vĩ đại của mình. "Khi một đất nước và một dân tộc đã đạt đến thời điểm quyết định, lực lượng vũ trang thường đóng vai trò chủ chốt rường cột", trong việc đảm bảo đạt được mục tiêu quốc gia, Jin lưu ý.

Thiếu tướng Jin Yinan (金一南 Kim Nhất Nam)

Việc các nhà lý luận này nói có đúng với quan điểm chính của giới lãnh đạo hay không đã được làm rõ khi vào tháng 7 qua Jin đã được mời để có bài diễn thuyết đặc biệt về chiến lược quân sự tại Bộ Chính Trị[13].

Điều cảnh báo đặc biệt đối với các nước láng giềng của Trung Quốc là có một số đáng kể thuộc sĩ quan PLA trong phe điều hâu muốn tinh chỉnh học thuyết của Đặng trong việc xử lý các tranh chấp chủ quyền với các nước lân cận theo một hướng khác nữa, tạm gọi là "xếp lại các tranh chấp về chủ quyền và tập trung vào liên kết phát triển". Theo Thiếu tướng hải quân Yang Yi (楊義 Dương Nghi), Giáo sư tại NDU, thì ý của họ Đặng là "phải dựa trên tiền đề là chủ quyền thuộc về Trung Quốc". Ông ta cảnh cáo khơi khơi một số nước là sẽ "nguy hiểm" nếu cho rằng Bắc Kinh sẽ không viện đến sức mạnh đơn giản chỉ vì bận lo nuôi dưỡng sự phát triển trong hòa bình và còn phải đánh bóng hình ảnh của mình trên trường quốc tế. "Lực lượng quân sự mạnh mẽ là tường chắn chống đỡ cho lợi ích quốc gia", Yang nhấn mạnh như thế. "Hải quân Trung Quốc là một lực lượng hùng mạnh để ngăn ngừa các nước khác trong việc cố tình xâm phạm đến các quyền lợi hàng hải của Trung Quốc"[14]. Theo số liệu thống kê của Trung Quốc, khoảng 1,2 triệu kí lô mét vuông lãnh hải Trung Quốc đang có tranh chấp với các nước khác – và rất nhiều đảo chiến lược bị các nước láng giềng chiếm đóng[15]. Tuy nhiên, việc Bắc Kinh bày tỏ ý muốn củng cố các yêu sách chủ quyền này đã làm hoảng sợ các nước láng giềng như Philippines, Malaysia và Indonesia (xem chương tiếp theo).

Quan trọng hơn, bình luận viên Huang Kunlun (黄坤轮 Hoàng Khôn Luân) của tờ *Nhật báo Giải phóng quân* đã nâng cao ý niệm "biên giới của lợi ích quốc gia". Huang lập luận rằng lợi ích quốc gia của Trung Quốc đã đi ra khỏi vùng lãnh thổ đất đai, biển, trời mà còn gồm cả những vùng như các đại dương mênh mông có tàu dầu Trung Quốc qua lại – cũng như thượng tầng không gian. "Nơi nào mà lợi ích quốc gia của chúng ta mở đến, thì đó là nhiệm vụ của lực lượng vũ trang chúng ta" Huang đã viết như thế. "Với nhiệm vụ lịch sử mới mẻ của chúng ta, các lực lượng vũ trang phải không chỉ bảo vệ 'biên giới lãnh thổ quốc gia' mà phải cả đến 'biên giới lợi ích quốc gia' ". "Chúng ta cần bảo vệ không chỉ lợi ích an ninh quốc gia mà còn cả lợi ích liên quan đến phát triển trong tương lai của quốc gia" ông nói thêm[16]. Khái niệm mới lạ này làm gia tăng rất lớn các khu vực "chính đáng" nơi PLA sẽ hoạt động.

Theo Thiếu tướng Không quân Dai Xu (Đại Từ), khả năng quân sự của Trung Quốc đơn giản là chưa đủ cho nhiệm vụ duy trì an ninh quốc gia – hoặc bảo vệ lợi ích toàn cầu rộng lớn của đất nước. Ông Dai còn là một nhà bình luận đại chúng về các mặt quân sự cho các trang web Trung Quốc, so sánh lực lượng phòng ngự Mỹ như là con ó – "nó dừng lại trên cao và có tầm nhìn nguyên vẹn" – và về phần Nga thì như một con đà điểu, "nó không thể bay cao nhưng chạy rất nhanh". PLA, mặt khác, "không thể bay cao mà cũng chẳng chạy nhanh"[17].

Tuy nhiên Ông Dai rất tự tin là bộ máy quân sự Trung Quốc sẽ sớm bắt kịp. Đối với các nhà chiến lược, sức mạnh quân sự gồm có hai yếu tố: shili ("sức mạnh và năng lực") và

liệu một nước có quyết tâm và đủ mạnh dạn để sử dụng “shili” đó hay không. Gần như chắc chắn là thế hệ mới những tướng lãnh và các nhà chiến lược quyết đoán sẽ không né tránh việc triển khai sức mạnh quân sự để duy trì trạng thái cận-siêu-cường cho đất nước mình[18].

V- MỐI TƯƠNG QUAN MỚI VỚI MỸ: HỢP TÁC VÀ GANH ĐUA TRÊN VỊ THẾ BÌNH ĐẲNG

Tổng thống Mỹ Barack Obama và Chủ tịch Trung Quốc Hồ Cẩm Đào cam kết thúc đẩy hợp tác song phương và đa phương

Chẳng nghi ngờ gì là phe hiếu chiến ở Trung Quốc gồm các sĩ quan PLA và các nhóm thể lực chính trị khác đều hầu hết nhắm về phía Mỹ, coi đó là một yếu tố kìm hãm nhất chống lại sự trỗi dậy của Trung Quốc. Sau cùng thì mục đích để Trung Quốc phát triển Hải quân Đại dương được trang bị các tàu ngầm nguyên tử và hàng không mẫu hạm chính là nhằm phá vỡ "chính sách kìm hãm chống lại Trung Quốc" giả định là do Washington cầm đầu. Lập luận trên cho rằng bằng cách tạo đồng minh với các nước chủ nhà như Nhật Bản, Nam Hàn, Philippines và đại loại thế – và bằng cách đồn trú các cứ điểm hải quân trên các đảo từ Hawaii dài xuống Okinawa, Guam và xa hơn nữa – Mỹ muốn kiềm chế và bao vây Trung Quốc thông qua một "chuỗi đảo"[19]. Như Đô đốc Mike Mullen, Chủ tịch Liên Tham mưu trưởng của Mỹ, đúc kết trong tháng 5 là PLA đang phát triển các khả năng "tập trung vào hải và không quân... Dường như họ rất chú ý đến Hải quân Mỹ và các căn cứ của chúng ta tại các vùng trên"[20].

Tính về số lượng, nếu mức độ phụ thuộc lẫn nhau được biểu thị là 50:50, thì "tỷ suất phụ thuộc giữa Trung Quốc và Mỹ trong những năm đầu cho đến khoảng giữa thập niên 1990 được các chuyên gia Trung Quốc liệt vào khoảng 70:30. Con số này thay đổi thành 65:35

vào cuối thế kỷ. Trong hậu quả của cuộc khủng hoảng Iraq và đặc biệt là cơn sóng thần tài chính, một số nhà chiến lược Bắc Kinh nghĩ rằng tỷ suất đã thay đổi thành khoảng giữa 60:40 và 55:45.

Sức mạnh của Mỹ bị suy giảm tương đối từ khi bắt đầu cuộc chiến Iraq – và ngân sách của siêu cường bị thâm thủng ngày một tăng do tác hại của cuộc khủng hoảng tài chính – đã giúp chính quyền Hồ Cẩm Đào bạo gan hơn trong chính sách đối mặt với kẻ thù truyền kiếp của họ. Chiến lược của Hồ Cẩm Đào chính xác là bước ngay vào khoảng trống trong ảnh hưởng toàn cầu tạo ra bởi sự co vùi của thế lực Mỹ. Binh sĩ Mỹ bị sa lầy ở Iraq và Afghanistan đã cướp đi phần nào khả năng của Washington trong việc đóng vai cảnh sát toàn cầu. Tệ hại hơn, Mỹ bị mất rất nhiều về lợi thế đạo đức – cũng là một dạng sức mạnh mềm – mà họ thường quen có trước đây.

Sự sụp đổ hàng loạt các ngân hàng, công ty bảo hiểm và nhà sản xuất khổng lồ của Mỹ đã cho thấy sự yếu kém trong "Chủ nghĩa tư bản kinh doanh tự do kiểu Mỹ". Trái lại, "mô hình Trung Quốc" – một nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa kiểu Trung Quốc cộng với sự kiểm soát chặt chẽ của chính phủ trên nhiều mặt của đời sống – dường như đạt được nhiều sự khâm phục của các thành phần khác nhau của thế giới[21]. Đặc biệt hơn nữa, vào thời điểm mà Lầu Năm Góc buộc phải hạn chế ngân sách trong việc phát triển các loại vũ khí tinh vi, CMC trông thấy một cơ hội để thu ngắn khoảng cách quân sự với Mỹ[22]. Hơn thế nữa, như chúng ta sẽ thấy ở phần cuối, Bắc Kinh cũng muốn sử dụng kết tiền chiến tranh khổng lồ bằng thặng dư ngoại tệ để sở hữu các khí tài chiến lược của Mỹ.

Quan trọng hơn nữa, sự hoán chuyển công thức về sức mạnh giữa Trung Quốc và Mỹ đã kích lệ giới lãnh đạo họ Hồ trong tính toán địa-chính trị của mình. Đầu thập niên 1990, Chủ tịch Đặng lúc đó đã bắt đầu đặt cho các cố vấn ngoại giao của mình câu hỏi này: liệu Trung Quốc cần đến Mỹ nhiều hơn nữa hay ngược lại – và cỡ chừng nào. Nếu nói về điều kiện số lượng, một mức đôn ngang bằng phụ thuộc lẫn nhau được tính là 50:50, "tỷ suất phụ thuộc" giữa Trung Quốc và Mỹ từ những năm đầu đến giữa thập niên 1990 được tính toán bởi các chuyên gia Trung Quốc là vào khoảng 70:30. Con số này thay đổi thành 65:35 vào cuối thế kỷ. Trong dư chấn của cuộc khủng hoảng Iraq và, đặc biệt là, cơn sóng thần khủng hoảng tài chính, một số các nhà chiến lược Bắc Kinh nghĩ rằng tỷ suất đã thay đổi thành ở giữa 60:40 và 55:45[23].

Các phát triển gần đây đã chứng minh thực tế là ít nhất trong lĩnh vực thương mại, một loại tương đương đại thể đã đạt được giữa hai nước. Trong lúc Mỹ là thị trường xuất khẩu lớn nhất của Trung Quốc, Trung Quốc là bạn hàng lớn nhất của trái phiếu chính phủ và các loại trái phiếu khác của Mỹ. Khoảng 35% trong số tiền 2,1 tỷ giá trị ngoại hối dự trữ của PRC là thuộc về Công trái phiếu, 23% là trái phiếu phát hành bởi các tổ chức bán chính phủ bao gồm công ty cầm cố khổng lồ như Fannie Mae và Freddie Mac[24].

Được biết có nhiều quan chức, kể cả Thủ tướng Ôn Gia Bảo đã công khai đặt vấn đề về "độ an toàn" của các tài sản Trung Quốc mà Mỹ đang giữ, các quan chức Mỹ đã hết sức khó nhọc trong việc trấn an phía Trung Quốc. Trong hội nghị SED đầu tiên giữa hai nước được tổ chức vào tháng 7, Phó thủ tướng Wang Qishen (王岐山 Vương Tề Sơn) đã đi xa

đến mức đòi hỏi chính phủ Mỹ phải cắt bớt thâm thủng ngân sách để không làm trầm trọng thêm sự giảm giá của đồng đô la. Khi ấy Washington bị buộc phải tiếp đãi cái mà về mặt cú pháp là "xen vào công việc nội bộ của Mỹ" đã quá rõ ràng từ thực tế là Chính quyền Obama thúc ra vài ba quan chức cao cấp – kể cả Chủ tịch Quỹ Dự trữ Liên bang là Ben Bernanke – đưa ra những giải thích chi tiết cùng những lời hứa trau chuốt đến nước chủ nợ lớn nhất này[25].

Một phần cũng vì những thực tế mới này mà Chính quyền Obama đã xuống giọng các chỉ trích của mình về chính sách tỷ giá ngoại hối của Trung Quốc và các thông lệ kinh doanh đang gây tranh cãi khác. Tại cuộc họp SED, Washington đã đồng ý cân nhắc việc thừa nhận Trung Quốc "có đầy đủ yếu tố của một nền kinh tế thị trường"[26]. Quan trọng hơn nữa, Mỹ đã co cụm lại các phát biểu tiêu cực về hồ sơ nhân quyền của Bắc Kinh cũng như chính sách của họ ở Tây Tạng và Tân Cương (Xinjiang). Đáng ghi nhận là trong chuyến viếng thăm đầu tiên của mình tới Trung Quốc trong cương vị Ngoại trưởng vào đầu năm nay, bà Hillary Clinton đã nói với các phóng viên rằng các bất đồng về vấn đề nhân quyền "không được làm cản đường" sự hợp tác song phương trên các mặt trận như tài chính, thay đổi khí hậu. Hơn nữa, phản ứng của Washington đến các kháng nghị về Tây Tạng trong tháng 3, và đặc biệt là vụ xô xát ngày 5 tháng 7 vừa qua tại Urumqi, Tân Cương – mà trong đó gần 200 người bị sát hại – là nín thinh. Về vấn đề Tân Cương, bà Hillary Clinton đơn thuần chỉ nói là Washington đã "bày tỏ mối quan ngại" đến phía Trung Quốc và "ắt hẳn đó là một vấn đề nổi cộm đáng quan tâm". Bà cũng nói "kêu gọi các bên kiềm chế", mà đó là cách nói ngoại giao rằng Mỹ chẳng có dính líu gì tới. Nên chẳng ngạc nhiên gì khi Thứ trưởng ngoại giao Trung Quốc Wang Guangya (王光亚 Vương Quang Á) bày tỏ sự thông cảm về "thái độ ôn hòa" của Washington về vấn đề Duy Ngô Nhĩ (Uyghur)[27].

VI- TRIỂN KHAI SỨC MẠNH TÀI CHÍNH

A. Khiêu khích ưu thế của đồng đô la và các sáng kiến táo bạo khác

Theo Chen Xiangyang (陳向陽 Trần Hương Dương), một học giả thâm niên về chiến lược tại Viện Quan hệ quốc tế đương thời Trung Quốc (CICIR), Bắc Kinh muốn "chiếm giữ vị trí ưu thế" và "nắm bắt lấy thế chủ động" trong sự ganh đua địa-chính trị toàn cầu. "Chúng tôi muốn cất lên tiếng nói Trung Quốc, bảo vệ hình ảnh Trung Quốc và mở rộng lợi ích quốc gia của Trung Quốc", ông nhấn mạnh[28]. Tách biệt khỏi đầu trường quân sự, Bắc Kinh đang tận dụng sự nâng lên của nền kinh tế để thúc đẩy một "cấu trúc mới cho tài chính toàn cầu". Điều này căn bản có nghĩa là không giống như Trung Quốc đã từ lâu tìm kiếm một "trật tự thế giới đa cực", Bắc Kinh đang săn lùng một trật tự kinh tế quốc tế không bị sự ưu thế của Mỹ cản trở[29].

Sự triển khai sức mạnh tài chính của Bắc Kinh thấy rõ nhất trong cuộc họp G-20 ở Luân Đôn tháng 4-2009. Mãi đến gần đây, Bắc Kinh hãy còn tương đối thụ động trong các diễn đàn quốc tế. Tuy thế trước thềm hội nghị Luân Đôn, Bắc Kinh đã làm cho cả thế giới chú ý khi đề nghị rằng "quyền rút vốn đặc biệt" của IMF phải thay thế đồng đô la bằng một "loại tiền toàn cầu mới" mà trong đó các nước nắm giữ được các khoản dự trữ của họ[30].

Lãnh tụ Hồ cũng muốn nâng cao tiếng nói của các nước đang phát triển trong Ngân hàng Thế giới và Quỹ IMF. Trong lúc đề nghị của Trung Quốc về một loại tiền tệ mới cho thế giới không được thảo luận nghiêm túc tại Luân Đôn, các khuyến cáo như là thiết lập một tổ chức quốc tế để giám sát các hoạt động của các tổ chức tài chính đa quốc gia và tăng thêm số đại biểu của các nước đang phát triển tại IMF được thông qua[31], và chân dung của “Vương quốc Trung nguyên” như là một người sáng tạo các sáng kiến toàn cầu được nâng cao ghê gớm.

Cuộc khủng hoảng tài chính từ sự sụp đổ hoặc gần phá sản của một số công ty đa quốc gia Mỹ trong tháng 9-2008 đã mang đến cho Trung Quốc một bộ phận mới để quảng bá cờ hiệu của mình như là một nhà vô địch của một "cấu trúc tài chính quốc tế mới". Với sự sụt giá đồng đô la Mỹ trong năm nay, Trung Quốc gần như có được các lý lẽ chiến lược để khiêu khích tính ưu thế của đồng đô la.

Ngoại giao qua đường thúc đẩy kinh tế đã luôn là một trong lá bài chủ của LGFA (Local Government Funding Agency). Tuy nhiên, cho đến tương đối gần đây, việc này bị giới hạn trong hai lĩnh vực: đưa ra hỗ trợ về kinh tế và kỹ thuật để phát triển quốc gia, đặc biệt các nước ở Châu Phi; và cho phép các nước đang phát triển, bao gồm hầu hết các thành viên trong khối ASEAN, được tích lũy đáng kể thặng dư mậu dịch với PRC. Trung Quốc cũng đã chủ động gắn kết các thỏa thuận thương mại tự do với một số khu vực và một số nước. Khu vực Tự do mậu dịch Trung Quốc-ASEAN (CAFTA), mà theo kế hoạch sẽ đi vào hoạt động năm 2010, đã mở rộng bao la cờ hiệu của Trung Quốc trong vùng Đông Nam Á. Với tổng cộng dân số khoảng 1,8 tỷ, khối CAFTA được quảng bá là khối mậu dịch lớn thứ ba toàn cầu chỉ sau EU và NAFTA[32].

Trong 10-15 năm nữa, Mỹ và Trung Quốc chưa có điều kiện và khả năng xây dựng cấu trúc quyền lực G2 do họ chi phối và thiết lập trật tự quốc tế.

Cuộc khủng hoảng tài chính từ sự sụp đổ hoặc gần phá sản của một số công ty đa quốc gia Mỹ trong tháng 9-2008 đã mang đến cho Trung Quốc một bộ phận mới để quảng bá cờ hiệu của mình như là một nhà vô địch của một "cấu trúc tài chính quốc tế mới". Với sự sụt giá đồng đô la Mỹ trong năm nay, Trung Quốc gần như có được các lý lẽ chiến lược để khiêu khích tính ưu thế của đồng đô la. Trong lúc chưa hẳn đồng đô la Mỹ sẽ tuột

dốc thẳng đứng trong thời gian tới, Bắc Kinh đã bắt đầu dàn xếp công việc kinh doanh và các giao dịch khác với các nước đối tác bằng loại tiền không phải đồng đô la. Năm 2009, PBOC đã ký kết tổng số Rmb 650 tỷ (tương đương 95,17 tỷ đô la) bằng các thỏa thuận hoán đổi tiền tệ song phương với sáu ngân hàng trung ương tại Nam Hàn, Hong Kong, Malaysia, Indonesia, Belarus và Argentina.

Các chuyên gia cho rằng có khoảng 2 nghìn tỷ trong lưu thông thương mại của Trung Quốc – hoặc khoảng 50% trên tổng số – có thể thanh toán bằng đồng nhân dân tệ vào năm 2012, so sánh với chỉ khoảng 10% hiện nay[33].

B. "Chính sách vươn ra" trong việc thu tóm các tài nguyên ở nước ngoài(*).

Không giống kiểu thu tóm tha hồ tại nước ngoài như những công ty Nhật lăm tiền đã làm trong suốt thập niên 1980, các tổ hợp quốc doanh Trung Quốc rồ ga cái gọi là 'zou chuqu' tức 'nhào ra' (ra đi) trong kế hoạch mạo hiểm của họ nhằm chộp lấy những công ty ở nước ngoài có các tài sản chiến lược. Hầu hết những vụ sáp nhập hay mua đứt này đều có dính líu đến dầu mỏ và các nguồn tài nguyên khác. Điều này thấy rõ qua thực tế là giá cả của nhiều loại hàng hóa khác nhau đã tuột dốc trong âm hưởng của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu. Ba tổ hợp độc quyền lớn của Trung Quốc – Petrochina, Sinopec và CNOOC – đều có tham gia vào những vụ sáp nhập và mua đứt ở hải ngoại với trị giá lên đến khoảng 82 tỷ nhân dân tệ (khoảng 12 tỉ đô la) trong nửa đầu năm 2009, vọt lên đến hơn 80% so cùng kỳ năm rồi. Bao gồm Petrochina với 7,22 tỷ đô la chiếm hữu vào tháng 6 từ công ty dầu mỏ Addax của Canada, vốn có nhiều mỏ dầu lớn ở Tây Phi cũng như ở Trung Đông[34]. Cho đến nay đây là giá đặt cao nhất để mua tài sản ngành dầu mỏ ở nước ngoài bởi một công ty Trung Quốc. Tuy nhiên tin tức đáng đưa nhất về câu chuyện M&A trong năm liên quan đến Trung Quốc có lẽ là Tổ hợp Quốc doanh Nhôm của Trung Quốc (Chinalco) thất bại trong cố gắng ngoạm lấy 18% của hãng khai khoáng khổng lồ Rio Tinto của Anh-Úc, công ty khai khoáng lớn hàng thứ ba trên thế giới. Thương vụ trị giá 19,5 tỷ đô la này sẽ cho phép Trung Quốc sở hữu được các mỏ quặng sắt và đồng khổng lồ ở Úc và những nơi khác[35].

Vụ thất bại Rio Tinto một phần là do sự sợ hãi trong giới chính khách Úc và giới báo chí về một nước Trung Quốc trỗi dậy xoi quách nhiều tài sản quý báu của quốc gia, tuy nhiên nó cũng cho thấy đầy đủ sự nguy hiểm chính trị của việc mua sắm lu bù. Nó cũng gợi lại việc thất bại rùm beng của CNOOC trong năm 2005 khi đòi mua hãng dầu Unocal của Mỹ. Điều khiến cho tình tiết của Rio Tinto gây tệ hại đến danh tiếng của Trung Quốc là sự bất giữ sau đó bốn nhà quản trị trong văn phòng Trung Quốc của công ty do bị cáo buộc chiếm hữu bí mật thương mại bằng những biện pháp không thích hợp. Trong khi Bắc Kinh đã bỏ cáo buộc trước đây – và nặng hơn nhiều – là "đánh cắp bí mật quốc gia", thì vụ này lại dẫn đến những cáo buộc rộng rãi hơn ở Úc lẫn các nước phương Tây khác là Bắc Kinh đã sử dụng những điều luật hắc ám của mình và bộ máy thực thi pháp luật bị chính trị kiểm soát như là một thứ vũ khí chống lại nhiều quốc gia "không thân thiện"[36].

Tách khỏi các sự thâm tóm trong khu vực dầu mỏ và tài nguyên, các tổ hợp của Trung Quốc, bao gồm cả Tổ hợp Đầu tư Trung Quốc (CIC), một phương tiện tạo quỹ cao nhất của chính phủ – thành lập năm 2007 với ngân quỹ điều hành lên đến 200 tỷ đô la chủ yếu cho mục đích thâm tóm các tài nguyên chiến lược ở nước ngoài – đã bày tỏ một thái độ thận trọng. Đứng đầu CIC là cựu Phó Bộ trưởng Tài chính Lou Jiwei (楼继伟 Lâu Kế Vĩ), đã cho biết điều quan tâm chủ yếu của CIC là bảo toàn vốn của Trung Quốc hơn là kiếm lời. Khoảng đầu tháng 6-2009, CIC chỉ mới sở hữu một phần nhỏ trong hai hãng tài chính Mỹ là Blackstone và Morgan Stanley[37]. Với cơn bão táp chính trị theo sau các cuộc chào giá thất bại ở Unocal và Rio Tinto, Bắc Kinh hình như đã nhận ra rằng một tiếp cận quá nhiều tham vọng cho việc vươn ra có thể tạo hậu quả bất lợi cho sự triển khai cả sức mạnh cứng lẫn mềm của Trung Quốc.

VII. CÁC THỜI THỨC CHỦ YẾU KHÁC CHO CHÍNH SÁCH NGOẠI GIAO CẬN-SIÊU CƯỜNG CỦA PRC

Sức mạnh mềm của Trung Quốc?

A. "Chính sách ngoại giao Tuyên Đồ"

Thêm một thí dụ rất hay khác mới tìm ra về tính quyết đoán của Bắc Kinh, tạm gọi là "chính sách ngoại giao Tuyên Đồ". Trong các văn bản nội bộ, giới lãnh đạo CCP có nói về "vạch những tuyến đồ" chung quanh các khu vực và các vấn đề thấy rằng sống còn đối với "lợi ích cốt lõi" của Trung Quốc – và các thế lực bên ngoài không được phép chạm vào[38]. Chính sách ngoại giao Tuyên Đồ được dựa trên phần lớn những kinh nghiệm thành công mà bộ máy đảng cầm quyền đã tích lũy được trong việc cô lập Đài Loan – kể cả việc cô lập hai người luôn đòi độc lập là các cựu Tổng thống Lý Đăng Huy và Trần Thủy Biển – ra khỏi cộng đồng quốc tế.

Bắc Kinh đã thành công trong việc ràng buộc ngay cả các nước phương Tây phải công khai tuyên bố chống lại nền độc lập của Đài Loan – và không tiếp đón các quan chức chính phủ cao cấp từ "tình ly khai" này[39]. Cho dù có sự tan băng ngoạn mục trong quan hệ giữa Trung Quốc - Đài Loan từ dư âm việc Mã Anh Cửu của Quốc Dân Đảng đã đắc cử trong cuộc bầu cử Tổng thống tháng 3-2008, các nhà ngoại giao Trung Quốc vẫn sử dụng cùng một chiến thuật để giới hạn sự ngộ nguỵ ra quốc tế của Đạt Lai Lạt Ma và Rebiya Kadeer, là các nhà lãnh đạo tha hương của phong trào đòi độc lập cho Tây Tạng và Tân Cương (**).

Chính sách “ngoại giao Tuyên Đồ” đã được tận dụng với một mức độ thành công nhất định trong việc cô lập Đạt Lai Lạt Ma, người đoạt giải Nobel hòa bình và là lãnh tụ tinh thần của người Tây Tạng trên toàn thế giới. Tháng 3 năm nay, Chính phủ Nam Phi đã quyết định ngăn cản vị lãnh tụ tinh thần tham dự trong một hội nghị hòa bình quốc tế họp ở Johannesburg. Sau quyết định đáng ngạc nhiên của Pretoria, vài nhân vật từng đoạt giải Nobel hòa bình và được mời tham dự đã tẩy chay hội nghị này, làm cho hội nghị phải bị hủy bỏ[40].

Đột phá chủ yếu – mà Bắc Kinh tự tán dương việc thực hiện vô chời khăm thẳng tay của mình – là tận dụng sự rơi tuột của chủ nghĩa tự bản “để mặc” thoải mái kiểu Mỹ trong làn sóng của cơn sóng thần tài chính. Trong khi nền kinh tế của Trung Quốc cũng bị thiệt hại đặc biệt là do thu hẹp xuất khẩu sang Mỹ và khối Châu Âu, nhà lãnh đạo họ Hồ tin rằng tình trạng đáng buồn của kiểu kinh doanh Mỹ đã làm nổi bật thêm tính ưu việt trong cách xử lý của người Trung Quốc.

Trước đó, Bắc Kinh đã đình chỉ các mối liên hệ bình thường với Pháp sau khi Tổng thống Nicholas Sarkozy gặp gỡ Đạt Lai Lạt Ma tháng 11-2008. Bang giao được tái lập – và các ngài Hồ và Sarkozy cùng gặp song phương "thượng đỉnh - mini" bên lề hội nghị G-20 tại Luân Đôn – chỉ sau khi Paris đã đưa ra một tuyên bố nói rằng họ không ủng hộ nền độc lập của Tây Tạng. Tuy nhiên, Đức Lạt Ma đã chường mặt ra tại Paris trong tháng 6 theo thư mời của chính quyền Thành phố – và Ngoại trưởng Trung Quốc chẳng biết làm gì hơn là nguyên rủa các giới chức thành phố này. Quan trọng hơn nữa, cả Phần Lan và Đức đều không để ý đến các cảnh báo của Bắc Kinh: trong tháng 7, Đạt Lai Lạt Ma thu được chỉ định "công dân danh dự" từ Chính quyền Prague trước khi ông thăm viếng Đức lần thứ 35[41].

Sau khi hình ảnh quốc tế của Đại hội quốc tế về Duy Ngô Nhĩ (Uighur) – và lãnh tụ của nó là Rebiya Kadeer – được giương cao trong làn sóng nổi loạn ngày 5 tháng 7 tại Urumqi, Bắc Kinh đã dùng mọi cách thuyết phục các nước khác không cấp hộ chiếu cho nhân vật chống đối nổi tiếng này. Vào giữa tháng 7, New Delhi giúp đỡ Bắc Kinh bằng cách từ chối không cho bà thăm viếng Ấn Độ, làm cho Bắc Kinh đỡ phải ngưng nghịu – và mất mặt rất nhiều – nếu như sau đó hai kẻ nổi tiếng "theo chủ nghĩa ly khai" này bắt tay nhau. Tuy thế, cả Úc và Nhật cùng cấp vi-sa cho vị lãnh tụ lưu đày xứ Duy Ngô Nhĩ (Uighur). Đặc biệt Bắc Kinh bị Nhật chọc cho điên tiết lên qua việc họ cho phép cựu nữ doanh nhân xứ Tân Cương được tự do mở cuộc họp báo và làm mất danh dự CCP trên đất Nhật[42].

B. Bước nhảy vọt vĩ đại của Trung Quốc: Sự triển khai miệt mài sức mạnh mềm

Chính phủ lãnh đạo Trung Quốc đã dành một khoản 6,62 tỷ đô la để đẩy mạnh "sự tuyên truyền hải ngoại", có nghĩa là, để mở rộng sức mạnh mềm của Trung Quốc ra toàn cầu. Các phương tiện truyền thông nổi tiếng của nhà nước bao gồm CCTV và Tân Hoa xã sẽ nâng cấp tối đa các chương trình và cung cấp tin tức bằng nhiều thứ tiếng cho phương Tây, Châu Á và ngay cả các thánh địa ở Trung Đông và Châu Phi. Trên bảng chương trình còn có cả một kênh tin tức bằng tiếng Anh theo kiểu đài Al Jazeera để cho cả thế giới biết người Trung Quốc nghĩ như thế nào về các vấn đề từ chính trị đến tài chính và văn hóa cũng như tôn giáo[43]. Bắc Kinh còn xây dựng khoảng 350 Viện Khổng học trên khắp thế giới.

Lấy kiểu dáng của các tổ chức ngôn ngữ và văn hóa bán công như Viện Goethe của Đức, Viện Khổng học phục vụ cho việc quảng bá văn hóa Trung Quốc còn giúp người nước ngoài làm quen với những chính sách mới nhất của Chính phủ Trung Quốc. Kiểu tiếp cận "nhu" này nhằm vào việc xúc tiến ngoại giao ở cấp độ quần chúng, bổ sung cho việc nâng cao sự thu hút chung của "mô hình Trung Quốc"[44].

Trong mười năm qua, Trung Quốc đã phát triển từ một hình ảnh tương đối yếu kém thành một tư thế tương đối hùng mạnh, và xung đột giữa Trung Quốc và thế giới bên ngoài đã không quá mãnh liệt. Tuy nhiên, trong mười năm tới đây, Trung Quốc sẽ tiến triển lên một tư thế hùng mạnh hơn nữa. Sự va chạm của Trung Quốc với thế giới bên ngoài sẽ to tát hơn – và sự lo ngại của thế giới đối với Trung Quốc sẽ càng tăng" – Chủ tịch CICIR Cui Liru (崔立如 Thôi Lập Như).

Theo một bài bình luận gần đây của Tân Hoa xã, kết quả của 30 năm Trung Quốc cải tổ đã lên đến mức "thực hiện sự đổi mới và sáng tạo trên một quy mô khổng lồ... không kém gì một thiên sử ca về sự phát triển chóng vánh". Người phát ngôn của chính phủ còn tuyên bố "Không chỉ người dân bình thường mà các phương tiện truyền thông và các học giả ở Trung Quốc lẫn hải ngoại đều chăm chú theo dõi 'phép lạ Trung Quốc' hoặc 'mô hình Trung Quốc'"[45].

Hơn thế nữa, nhà khoa học chính trị Yu Keping (俞可平 Du Khả Bình) thuộc Viện Đại học Bắc Kinh còn cho là mô hình Trung Quốc đã "làm phong phú thêm kiến thức của chúng ta về các lẽ lối hướng đến phát triển xã hội và đã xúc tiến sự phát triển đa hướng nền văn minh nhân loại trong kỷ nguyên toàn cầu hóa". Lại còn thêm nữa, theo Giáo sư Zhao Yao (赵曜 Triệu Diệu) của Trường Đảng Trung ương, thì mô hình Trung Quốc là xứng đáng được phô trương tối đa vì "nó đã cứu vãn được phong trào chủ nghĩa xã hội trên thế giới". Zao khẳng định là "Thông qua sự cải tổ và chính sách mở cửa của Trung Quốc, nhiều triển vọng mới đã mở ra cho chủ nghĩa xã hội"[46]. Theo Dong Manyuan (董漫远 Đồng Mạn Viễn), một nhà nghiên cứu lão thành tại Học viện Nghiên cứu quốc tế Trung Quốc (nhóm trợ lý Bộ Ngoại giao Trung Quốc), thì sức mạnh mềm của Trung Quốc là khác biệt – và tiềm tàng nhiều hấp dẫn hơn – kiểu của phương Tây vì nó có sức

hấp dẫn của một ý thức lành mạnh về "hòa bình và hòa hợp". "Đặc tính của sức mạnh mềm Trung Quốc bao gồm sự tôn trọng tính đa dạng của thế giới [về văn hóa], sự cởi mở và khoan dung, tính thân thiện và dung hòa... tôn trọng sự lễ độ và lòng nhân từ"[47].

Tuy nhiên, hiển nhiên là có những giới hạn gay gắt trong sự hấp dẫn của văn hóa Trung Quốc và còn nhiều thứ nữa – đến khi nào mà nhà cầm quyền CCP còn từ chối việc chấp nhận những giá trị phổ quát được chấp nhận rộng rãi như về nhân quyền và quyền tự do ngôn luận. Trong một bài báo về những khó khăn gặp phải khi quảng bá ào ạt các giá trị của Trung Quốc, học giả về phương tiện truyền thông của Đại học Thanh Hoa (Tsinghua) là Li Xiguang (李希光 Lý Hy Quang) thấy rằng "sức mạnh mềm của một nước tự nó phô bày ra khi nó có được sức mạnh để định rõ và diễn dịch các "giá trị phổ quát" như là dân chủ, tự do và nhân quyền". Họ Lý chỉ ra rằng để nâng cao tính hấp dẫn của "chủ nghĩa xã hội mang tính cách Trung Quốc", "chúng ta phải cho toàn thế giới nghe được những câu chuyện mà những công dân Trung Quốc phải kể ra về nền dân chủ, sự tự do, nhân quyền và các nguyên tắc về luật pháp của họ"[48]. Dĩ nhiên, vấn đề là những người trí thức nào đủ bạo gan để thả bay bóng quan điểm của họ về dân chủ và cải tạo chính trị sẽ bị trừ dập nếu không bị tổng giam bởi nhà cầm quyền[49]. Điều này đúng với hàng tá những nhà văn và Giáo sư nổi tiếng mà trong đầu năm nay đã ký vào một bản tuyên ngôn gọi là Hiến chương năm 2008, trong đó đòi hỏi giới lãnh đạo CCP phải cho phép người dân Trung Quốc được hưởng quyền tự do cá nhân đã được trân trọng trong Hiến chương Liên hiệp quốc. Hơn nữa, việc bỏ tù học giả nổi tiếng Liu Xiaobo (劉曉波 Lưu Hiểu Ba), đứng đầu phong trào Hiến chương năm 2008, đã gọi ra những phản đối từ các chính trị gia và học giả trên toàn thế giới[50].

VIII. CÁC TRỞ NGẠI TRONG CHÍNH SÁCH NGOẠI GIAO CẬN-SIÊU-CƯỜNG VÀ TRIỂN KHAI SỨC MẠNH CỦA BẮC KINH.

Cận-siêu-cường đang gặp phải những thách thức ngoạn cường trên bước đường sẵn mồi của mình. Các rào cản không chỉ đến từ các thế lực hiện trạng như Mỹ và các nước Tây Âu, mà còn ở các nước đang phát triển, họ đang sợ bị thiêu đốt bởi cơn rồng phun lửa. Thực tế này được giải thích hết sức cô đọng bởi Chủ tịch CICIR Cui Liru (崔立如 Thôi Lập Như), một cố vấn thường xuyên cho lãnh đạo CCP. "Trong mười năm qua, Trung Quốc đã tiến triển từ một hình ảnh tương đối yếu kém thành một tư thế tương đối hùng mạnh, và xung đột giữa Trung Quốc và thế giới bên ngoài đã không quá mãnh liệt. Tuy nhiên, trong mười năm tới đây, Trung Quốc sẽ tiến triển lên một tư thế hùng mạnh hơn nữa. Sự va chạm của Trung Quốc với thế giới bên ngoài sẽ to tát hơn – và sự lo ngại của thế giới đối với Trung Quốc sẽ càng tăng"[51].

Cuộc lật đổ toàn cầu của Trung Quốc đang gặp phải một loạt những trở ngại trên mặt trận quân sự. Điều này có lẽ không gây ngạc nhiên nếu biết được việc triển khai cơ bắp choáng ngợp của PRC trong hai năm gần đây. Sự biểu lộ một nền tảng hung hăng mới của PLA đã bao gồm việc thường xuyên gia tăng trò mèo vờn chuột trên biển Thái Bình Dương giữa các tàu ngầm và tàu chiến của Trung Quốc với các tàu của Mỹ và Nhật. Hơn

nữa, Trung Quốc hình như đã bắt kịp Nhật và Ấn Độ trong ba quốc gia có cuộc đua đưa nhà phi hành vũ trụ lên mặt trăng. Một cuộc chạy đua vũ trang khốc liệt giữa Trung Quốc, Ấn Độ và Nhật là không tránh khỏi nay mai. Ngay cả những láng giềng của Trung Quốc thường không đủ nguồn lực để chi tiêu lớn lao vào các món vũ khí tối tân thì nay cũng đang thay đổi chiến lược để đối phó với "mối đe dọa Trung Quốc"[52]. Một khảo sát về sự gia tăng học hặc trong mối quan hệ với các nước ASEAN sẽ cho thấy sâu sắc hơn những viễn cảnh trong vấn đề này.

A. Các tranh chấp chủ quyền ở vùng biển Nam và Đông Trung Hoa – và việc Trung Quốc gia tăng căng thẳng với các nước ASEAN, Nhật Bản và Ấn Độ

Cỗ xe tàn sát PLA càng trở nên đáng sợ về sau này khiến hầu hết các láng giềng của Trung Quốc – đặc biệt là các nước có tranh chấp lãnh thổ với PRC – đã dùng những biện pháp mạnh mẽ để tự bảo vệ mình. Ví dụ tốt nhất là sự xung đột ngày càng gay gắt giữa Trung Quốc và các nước Philippines, Malaysia và Việt Nam trên vấn đề chủ quyền mấy tá đảo nhỏ trong vùng biển Nam Trung Hoa.

Trong mùa xuân năm nay, Manila đã thông qua một đạo luật hợp pháp hóa yêu sách chủ quyền của mình trên bãi cát ngầm Scarborough (còn gọi là đảo Huang Yan theo Trung Quốc) và các đảo nhỏ khác trong quần đảo Trường Sa (Spratly); họ cũng đã đăng ký yêu sách của mình với Liên hiệp quốc. Kuala Lumpur và Hà Nội cũng đã khởi động cuộc bàn cãi gay gắt với Bắc Kinh về các hòn đảo khác. Trong lúc đó, cả ba nước cùng tuyên bố các kế hoạch để nâng cấp hải và không quân của họ. Thí dụ như, Hà Nội đã báo cáo đặt hàng sáu tàu ngầm loại Kilo cùng 24 chiếc phản lực cơ chiến đấu SU-30MK2 từ Nga. Bộ ba này cũng vận dụng "lá bài Mỹ" để chống lại Trung Quốc. Malaysia đã tiến hành trò chơi chiến tranh tâm rộng với lực lượng Mỹ trong tháng 6. Hơn thế nữa, Philippines và Việt Nam đã tự nguyện đưa ra ý muốn cho phép hải quân Mỹ sử dụng các cảng nước sâu và các căn cứ của họ[53]. Bắc Kinh dường như bị bất ngờ trước sự phô trương lực lượng của những nước ASEAN tương đối nhỏ bé này. Cuối cùng, Trung Quốc là một trong những thế lực chủ yếu ký kết vào Hiệp ước Hữu nghị và Hợp tác (TAC) với ASEAN. Sau bước ngoặt sự kiện năm 2002, Bắc Kinh đã đạt được sự thông hiểu với khối – cũng như với từng quốc gia riêng lẻ như Philippines – về sự "liên kết phát triển" quần đảo Trường Sa (Spratly) nơi mà vấn đề chủ quyền vẫn còn đang tranh cãi[54].

Càng đáng báo động hơn cho Bắc Kinh là thực tế Washington dường như đã lợi dụng sự gia tăng phổ biến của lý thuyết "Mối đe dọa Trung Quốc" để đoàn kết trong "chính sách bao vây chống lại Trung Quốc" của mình qua việc gắn kết ràng buộc với các đồng minh và bè bạn trải dài từ Nhật Bản, Nam Hàn, Úc và Ấn Độ cho đến Philippines và Malaysia. Đặc biệt quan trọng là lời cam kết của Washington thắt chặt hơn nữa với ASEAN, là cái mà chính quyền George W. Bush đã lơ là. Trong lúc tham dự Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF) tổ chức tại Phuket, Thái Lan vào tháng 7, nữ Ngoại trưởng Hillary Clinton đã ký kết TAC với khối nước trong khu vực, trở thành nước thứ 16 tham gia[55]. Theo tờ báo quốc doanh rất được ưa chuộng là tờ *Global Times*, "Mỹ đã gia nhập vào Hiệp ước Hữu nghị và Hợp tác để lấy lại sự cân bằng với Trung Quốc". Một trong những thông điệp chính mà bà Hillary Clinton phát biểu tại hội nghị ARF là nước Mỹ đã "trở lại" khu vực

ASEAN, và như thế nó sẽ sẵn sàng "đặt một nền tảng cho việc thắt chặt hơn nữa sự cộng tác khi chúng ta tiến về phía trước"[56].

Các mối quan hệ với Nhật Bản và Ấn Độ – cả hai nước đều có xung đột vũ trang với Trung Quốc cuối thế kỷ qua – đều trở nên gay gắt. Mặc cho thực tế là sau khi cựu Thủ tướng Nhật là ông Junichiro Koizumi nghỉ hưu vào năm 2006 – người đã làm Bắc Kinh tức điên lên khi cứ nhiều lần đi thăm đền Yasukuni – nhiều nỗ lực chân thành đã được đôi bên thực hiện nhằm nhấn mạnh các khía cạnh tích cực như giao thương trong lúc tạm xếp các khác biệt song phương. Trong khi thăm viếng Tokyo vào tháng 5-2008, Hồ Cẩm Đào đã đạt được một thỏa thuận lịch sử với đối tác là ông Yasuo Fukuda, thủ tướng đương nhiệm, trong việc liên kết phát triển các mỏ khí đốt trong vùng biển Đông Trung Hoa với sự đồng thuận là cuộc tranh cãi liên quan đến chủ quyền sẽ được dẹp sang một bên[57]. Tuy vậy, cả hai chính phủ không đủ khả năng theo đuổi việc đưa ra một hiệp ước chính thức về vùng biển Đông Trung Hoa. Hơn nữa, các tranh chấp về chủ quyền của các đảo Diaoyu (Senkaku Shoto), nằm gần Đài Loan, lại bùng nổ khốc liệt hơn vào đầu năm 2009. Cùng lúc đó, Tokyo đang thúc đẩy liên kết phòng thủ sâu sát hơn với Mỹ như việc xây dựng một cơ chế phòng ngự bằng tên lửa trong khu vực. Từ quan điểm của Bắc Kinh, Tokyo lại một lần nữa đang đóng vai trò "trùm đánh thuê" trong "chính sách ngăn chặn" của Washington chống lại PRC[58].

Các mối liên hệ, đặc biệt là về kinh tế, với Ấn Độ đã không ít thì nhiều cải thiện trước khi xảy ra bùng nổ tranh chấp – vốn tồn tại từ trước xa xưa – vào năm nay qua việc phân định biên giới đôi bên trong vùng Himalaya. Trong lúc các biện pháp xây đắp lòng tin đang có tiến triển thì lực lượng vũ trang hai nước láng giềng đã được bố trí vào vùng tranh chấp, một cuộc chạy đua vũ trang giữa hai người khổng lồ Châu Á tái xuất hiện trở lại.

Bắc Kinh đặc biệt không vui với việc New Delhi "nghiêng" rõ rệt về phía Mỹ, bắt đầu từ những lời đề nghị gửi đến Ấn Độ trong nửa nhiệm kỳ cuối của Chính quyền Clinton. Trong lúc Ấn Độ vẫn còn phải dựa vào các vũ khí tối tân của Nga, họ muốn nâng cao liên kết với Washington để cùng lúc triệt hạ Pakistan và rào đón chống lại sự gây hấn nếu có của cận-siêu-cường ở mặt phía Đông. New Delhi đã nhận được phần thưởng đầy đủ trong thỏa thuận đạt được khi Ngoại trưởng Hillary Clinton viếng thăm mới đây, cam kết Hoa Kỳ sẽ giúp cho Ấn Độ có thể mua được vũ khí trị giá hàng tỷ đô la cũng như kỹ thuật hạt nhân từ các công ty Mỹ[59].

B. Sự trỗi dậy của Trung Quốc đối với "Sự va chạm các nền văn minh"

Trong nửa nhiệm kỳ sau của Chính quyền Bush, các chính trị gia và các lãnh tụ dư luận ở Mỹ, Nhật, Ấn Độ và Úc đều nói nhiều về một khả dĩ về "Sự liên minh các giá trị". Ý tưởng này là từ khi bốn nước chủ chốt vùng Châu Á - Thái Bình Dương nêu trên cùng chia sẻ quan điểm chung về các giá trị dân chủ phương Tây, họ phải cùng nhau thắt chặt sự hợp tác an ninh. Tuy nhiên, đối với nhiều người, kể cả những chiến lược gia Trung Quốc, khái niệm này có dáng dấp cuộc "Chiến tranh lạnh" nhằm "kìm hãm Trung Quốc". Trong lúc từ "liên minh các giá trị" dường như đã không còn phổ thông gần đây, các mối

ràng buộc đặc biệt giữa Mỹ và Ấn Độ, cũng như Nhật Bản và Ấn Độ đã gia tăng một cách rõ rệt từ lúc đó[60].

Một chương ngại vật đối với sự trỗi dậy của Trung Quốc là đất nước xã hội chủ nghĩa này có những giá trị ý thức hệ và định chế chính trị là cơ bản hoàn toàn khác biệt với những gì mà các thể lực trên thế giới đã định hình, có riêng một phần nào với nước Nga. Đặc biệt kể đến sự trình diễn ngoạn mục của nền kinh tế Trung Quốc, ngay cả Mỹ cũng háo hức mời gọi Trung Quốc tham gia các diễn đàn quốc tế. Song, thực tế Trung Quốc vẫn là một nước độc đoán, một đảng cai trị và không tôn trọng các quy phạm toàn cầu như nhân quyền hay sự bầu cử, thành ra lại là một trở ngại ghê gớm cho sự trỗi dậy của nước này. Sử dụng công thức nổi tiếng của cố chuyên gia khoa học chính trị Giáo sư Samuel Huntington, sự "va chạm các nền văn minh" giữa Trung Quốc và phương Tây đã khó mà dịu bớt với sự nổi lên của Trung Quốc và sự hội nhập của nền kinh tế Trung Quốc vào thị trường quốc tế[61]. Điều này vẫn diễn ra mặc cho các nỗ lực quan hệ quân chúng do Bắc Kinh thực hiện để quảng bá "mô hình Trung Quốc" hay "đồng thuận Bắc Kinh" đến với thế giới. Không ngạc nhiên gì khi trong làn sóng chỉ trích của thế giới phương Tây về sự đối xử thô bạo của Bắc Kinh đối với tộc thiểu số Duy Ngô Nhĩ (Uighur) của vùng Tân Cương (Xinjiang), một bài bình luận viết trên tờ báo chính phủ là *Global Times* than phiền rằng phe cứng rắn ở Trung Quốc đã vô ý kêu gọi nên một "hệ thống cai trị độc tài Trung Quốc" khi liệt kê về các phát triển tiêu cực của PRC. Mỗi khi có vấn đề hay rối loạn xảy ra ở Trung Quốc, nhà bình luận nhận thấy "nhắm vào những tội lỗi hay sai phạm của hệ thống cai trị ở Trung Quốc" đã trở thành "phản ứng đầu tiên" của các phương tiện truyền thông phương Tây[62]. Không kể việc giới lãnh đạo Bắc Kinh vi phạm có hệ thống quyền tự do cá nhân của dân chúng, còn nhiều lĩnh vực nổi cộm khác làm cho nền chính trị nội địa của Trung Quốc đánh mất sự hấp dẫn quốc tế của mình. Chỉ nghiên cứu về hai khu vực sau: sự lơ là của nhà nước về môi trường và sự xúi bẩy của CCP nhằm khơi dậy kích động chủ nghĩa dân tộc đặc biệt trong giới trẻ. Vì chung tình hình toàn cầu hóa có những bước phát triển nhanh hơn bao giờ, không có một quốc gia nào có thể cho rằng chính sách môi trường là chỉ thuộc về trong vòng "chuyện nội bộ" của nước mình.

Song thực tế tồn tại các vấn đề nội bộ đã nổi lên do các khuyết điểm trong định chế cầm quyền ở Trung Quốc – bao gồm các cuộc dấy loạn của tộc Duy Ngô Nhĩ (Uighurs) và các nông dân vô sản – đã làm sút mẻ tính hiệu quả trong chính sách cận-siêu-cường của Trung Quốc. Không gì minh họa điều này tốt hơn việc vắng mặt đáng ngượng của Chủ tịch Hồ Cẩm Đào tại cuộc gặp thượng đỉnh "G-8 cộng 5" tổ chức tại L' Aquila, Italy, tháng 7-2009. Sau khi bỏ ra một ngày gặp gỡ với các nhà lãnh đạo Italy, vị Tổng tư lệnh Trung Quốc phải gấp rút quay về Bắc Kinh để xử lý hậu quả của vụ lộn xộn Urumqi ngày 5 tháng 7[63]. Trong lúc đó là một sự tình cờ khi mà một trong những khoảnh khắc bạo lực chủng tộc tồi tệ nhất từ năm 1949 bùng lên đúng vào dịp này, không chối cãi được là các vấn đề của "mô hình Trung Quốc" – đặc biệt do một đảng nghiêm khắc cai trị và sự đàn áp không ngừng những người bất đồng – đã trở thành một mối quan tâm chính đáng của cộng đồng toàn cầu. Sau rốt, sự đàn áp tôn giáo, quyền văn hóa và ngôn ngữ của tộc người Duy Ngô Nhĩ (Uighurs) cũng như người Tây Tạng do nhà cầm quyền CCP thực hiện cũng đã được minh chứng hùng hồn bằng tư liệu ghi lại được[64].

Một vũ khí ngôn từ hoa mỹ thường được chính quyền CCP sử dụng là cho Bắc Kinh đóng góp sự chủ quyền bất khả phân vào phiên bản thế kỷ XIX, nước ngoài không việc gì phải can thiệp vào công việc nội bộ trong nước. Điều này vốn nằm trong nguyên tắc ngoại giao lâu nay của PRC là "không xen vào công việc nội bộ của các nước khác" – một nền tảng của Năm Nguyên tắc chung sống hòa bình được đề xuất bởi cố Thủ tướng Chu Ân Lai năm 1954[65]. Chính quyền Trung Quốc cũng đã viện dẫn lời giáo huấn này để che chở cho sự làm ngơ của họ về vi phạm nhân quyền trước các đồng minh từ Bắc Triều Tiên đến Miến Điện. Tuy nhiên, thời thế đã thay đổi từ những năm 50. Cuộc xét xử công khai rầm rộ những nhà độc tài bị cáo buộc có tội ác chống nhân loại – bao gồm cựu Tổng thống Serbian là ông Slobodan Milosevic, và cựu Tổng thống Liberian là ông Charles Taylor – tại Tòa án Quốc tế ở Hague đã chống đỡ cho lập luận rằng chủ nghĩa nhân đạo quốc tế đè bẹp chủ quyền quốc gia[66]. Việc Bắc Kinh bưng bình bác bỏ những quy phạm và những xu hướng được chấp nhận rộng rãi trên toàn cầu sẽ đưa lại sự khó khăn cho đất nước khi đóng vai trò dẫn đầu trong vấn đề quốc tế ngoài những lĩnh vực nhỏ hẹp đã định rõ như tài chính hoặc kỹ thuật.

C. Chính trị nội địa Trung Quốc thúc ép phải có Bước Nhảy Vọt Vĩ Đại

Bạo động ở Tân Cương

Như triết gia người Phổ Carl Von Clausewitz đã đưa ra, "chiến tranh là một dạng mở rộng của đời sống chính trị trong nước". Điều này có thể ứng với sự tương quan mật thiết giữa một bên là chính sách đối ngoại của quốc gia và sự triển khai sức mạnh ra toàn cầu, và một bên là đời sống chính trị trong nước đó. Cho rằng một phần lớn nền kinh tế Trung Quốc vẫn còn bị khống chế bởi những công cụ của đảng cầm quyền – bao gồm khoảng 150 công ty quốc doanh độc quyền trong nhiều lĩnh vực từ dầu hỏa và thép đến ngân hàng và thông tin liên lạc – có thể nào Bắc Kinh thuyết phục được thế giới rằng Trung Quốc là một "nền kinh tế thị trường hoàn chỉnh"? [67] Thêm nữa là với vô số những vấn đề trong định chế chính trị tại Trung Quốc, đặc biệt là tính đàn áp không mệt mỏi hầu hết các dạng tự do và quyền con người đã được công nhận qua các hiệp định thỏa đáng của Liên hiệp quốc, có thể nào Bắc Kinh lập luận thuyết phục được là sự "đồng thuận Bắc Kinh" là ưu việt hơn so "mô hình phương Tây"[68]. Hơn nữa, giới lãnh đạo chớp bu bao gồm Chủ tịch Hồ và Chủ tịch Quốc hội Nhân dân Ngô Bang Quốc (Wu Bangguo), đều là thành viên cao cấp trong Bộ Chính trị, đã lặp đi lặp lại là Trung Quốc sẽ "không bao giờ

đi xuống lối mòn quanh co" trong việc chấp nhận các định chế phương Tây như phổ thông đầu phiếu và nền chính trị đa đảng. Tất cả những gì CCP đã hứa với đất nước thông qua công cuộc cải tổ chính trị là nó sẽ siêng năng tiến hành "hoàn thiện hệ thống xã hội chủ nghĩa theo kiểu Trung Quốc"[69].

Từ lúc bước sang thế kỷ mới, Trung Quốc đã là đề tài cho việc gia tăng chỉ trích về các đám mưa a-xít và bụi bặm lan tràn đến các khu vực khác bao gồm Nhật Bản, Hàn Quốc và ngay cả đến bờ biển phía tây của Mỹ. Các nước này cũng như nhiều nước khác nữa cũng than phiền là thủy ngân bắt nguồn từ Trung Quốc và các chất kim loại và hóa học khác đã làm ô nhiễm các vùng đánh bắt của các nước láng giềng[70].

Hơn nữa, do một số dòng sông có tính quốc tế bao gồm Brahmaputra và Mekong bắt nguồn từ các ngọn núi miền Tây Trung Quốc, Trung Quốc đã bị nguyên rủa bởi nhiều nước như Việt Nam, Lào và Ấn Độ cho hành động ích kỷ bóc lột quá sức dòng nước và các tài nguyên sức nước trên các nhánh thượng nguồn của những thủy lộ này[71].

Điều gây âu lo thêm cho cộng đồng quốc tế là sự nổi dậy tàn nhẫn của chủ nghĩa dân tộc Trung Quốc, đặc biệt trong thế hệ trẻ. Các cuộc thị uy chính gồm một chuỗi các cuộc biểu tình chống Nhật vào tháng 4-2005 và phản đối chống Pháp vào tháng 4-2008 [72]. Các nhà quan sát nước ngoài thấy rằng với tính không tương thích của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản (với xu thế chung của thế giới), CCP đã tìm cách bóc lột cho tính hợp pháp của nó – và củng cố cái gọi là "tình trạng giai cấp cai trị vĩnh viễn" – bằng cách xúi bẩy cho người dân cảm thấy tốt đẹp và ngay cả cảm giác hiếu chiến khi nói về một nước Trung Quốc vĩ đại. Các phòng tán gẫu trên các trang web chính thống thì đen đặc những cuộc tấn công mang tính bài ngoại lên các nước và các chính trị gia được xem là cố tình làm giảm bớt giá trị các thành tựu của Trung Quốc hoặc vạch lá tìm sâu trong "mô hình Trung Quốc". Công chúng Trung Quốc dễ xúc cảm đến thế nào có thể biết được qua minh họa mới đây với phản ứng chua cay của họ đối với nước Úc bởi nhiều lý do, trong đó gồm có việc Úc cho phép Rebiya Kadeer được diễn thuyết. Một cuộc khảo sát bởi tờ báo đại chúng *Global Times* cho thấy 87% cư dân mạng ủng hộ việc tẩy chay người Trung Quốc thăm viếng hay học tập tại Úc. Song, cùng lúc đó, giới lãnh đạo đã viện dẫn sự ủng hộ rộng rãi của quân chúng trong việc hiện đại hóa quân sự để cân nhắc cho quyết định chi hàng tỷ nhân dân tệ mua các vũ khí mắc mỏ như tàu ngầm nguyên tử hay hàng không mẫu hạm[73].

IX. KẾT LUẬN: TRUNG QUỐC VÀ THẾ GIỚI PHẢI HỌC CÁCH TỰ ĐIỀU CHỈNH MỖI BÊN

Lãnh đạo Hồ có thể thành công trong cuộc lật đổ thế lực toàn cầu? Tùy thuộc rất nhiều quanh việc liệu Bắc Kinh có ước muốn và khả năng để hành xử như một thành viên tuân thủ luật pháp hay không – cái mà cựu Thứ trưởng ngoại giao Robert Zoellick có lúc đã gọi là một "nhà cái có trách nhiệm" – đối với cộng đồng quốc tế. Trước hết, Chính quyền CCP phải tạo nhiều nỗ lực thực chất để làm ngược lại lý thuyết "mối đe dọa Trung Quốc". Việc này bao gồm đạt đến ít nhất là các thỏa thuận tạm thời với các nước láng giềng gồm có Nhật Bản, Malaysia, Việt Nam và Philippines liên kết phát triển vùng đảo phía Đông và Nam biển Trung Hoa. Cũng quan trọng không kém, Bộ Chính trị do Hồ Cẩm Đào lãnh

đạo phải lập một bộ giảm âm lên những phát biểu của các tướng lĩnh và các nhà chiến lược điều hâu về việc khẳng định thoả mái quân đội Trung Quốc có thể làm được gì ở Châu Á - Thái Bình Dương hoặc các vùng khác[74].

Cho rằng kinh tế, quân sự và ngoại giao của mình được nâng lên, Bắc Kinh có được vị thế tốt hơn lúc nào hết để tạo những đóng góp vững chắc nhằm tháo gỡ ở các điểm nóng bỏng trong khu vực cũng như trên toàn cầu. Việc giải trừ hạt nhân cho bán đảo Triều Tiên là một trường hợp được nhắm đến. PRC đã gạt hái được một sự bội thu về thiện chí qua việc đăng cai cho Cuộc Tiếp Xúc 6 Bên bàn về giải trừ hạt nhân từ năm 2003. Tuy nhiên, vẫn cần chứng tỏ khả năng lãnh đạo mạnh mẽ trong việc kiểm soát của mình lên bội phần bởi chế độ Kim Jong-Il muốn phát triển một kho vũ khí hạt nhân chính thức đầy đủ. Phản ứng của Bắc Kinh đối với việc Bình Nhưỡng (Pyongyang) "bắn thử" vài quả tên lửa trong tháng 4 được xem là hờ hững; trong dịp đó, các nhà ngoại giao Trung Quốc đã cố chây lì trong việc thực thi các lệnh cấm đối với DPRK. Trong lúc phản ứng của Bắc Kinh đối với việc Bình Nhưỡng (Pyongyang) thử nghiệm hạt nhân vào tháng 5 thì mạnh mẽ hơn – và Trung Quốc đã tán thành quyết định của Hội đồng Bảo an Liên hiệp quốc trong việc siết chặt các lệnh cấm áp đặt lên Bắc Triều Tiên – Chính quyền CCP dường như vẫn ngần ngại trong việc quát roi lên đồng minh của họ bên kia bờ sông Yalu[75].

Cùng kiểu trên là các mối quan hệ đáng ngờ của Bắc Kinh với các chủ nhân các nước cùng khổ như Miến Điện, Sudan, Angola và Zimbabwe. Một phần cũng do sự hỗ trợ của Trung Quốc mà các chế độ tàn bạo này vẫn tiếp tục tồn tại nắm quyền – và tiếp tục chà đạp lên nhân quyền của người dân nước họ thêm vào đe dọa cho hòa bình thế giới. Thí dụ như sau khi nữ anh hùng đảng dân chủ Miến Điện là Aung San Suu Kyi bị kết án 18 tháng quản thúc tại nhà vào tháng 8, Bắc Kinh cho rằng "thế giới phải tôn trọng chủ quyền phán quyết của Miến Điện". Hơn nữa, cho rằng quan hệ cận-đồng-minh tới giờ vẫn tồn tại của Trung Quốc với Iran, Bắc Kinh sẽ nhận được nhiều kính nể trên thế giới nếu như họ có thể làm nhiều hơn trong việc thuyết phục giới lãnh đạo Tehran gìm cương chương trình hạt nhân của họ. Tuy nhiên, cho đến lúc này, quan tâm chủ yếu của đảng lãnh đạo vẫn là đảm bảo nguồn dầu cung cấp được chắc chắn từ chính thể thích gây phiền toái này[76].

Tuy nhiên có một yếu tố chủ yếu làm vướng víu "bước nhảy vọt vĩ đại" của Trung Quốc là sự trì trệ trong cải tổ chính trị. Chủ tịch Hồ Cẩm Đào từ năm rồi đã phục hồi lại các viện nghiên cứu chủ nghĩa Mao như là "chế độ dân chủ trung ương tập quyền", nói trại ra là làm tăng cao quyền lực của Ủy ban hiện hành trong Bộ Chính trị. Sự mở rộng tự do về chính trị đã bị đóng băng[77]. Trong lúc ấy, cờ hiệu của PLA đã được nâng cao vì nhiệm vụ của nó không chỉ là chống đỡ cho Trung Quốc vươn ra toàn cầu mà còn phải đàn áp khoảng 100.000 trường hợp chống đối, nổi loạn và quấy rối thường xuyên nổ ra hàng năm. Không như những lực lượng quân sự ở hầu hết các nước,

PLA là "quân đội của Đảng", không phải quân đội của quốc gia[78]. Điều này có nghĩa là quân đội này chỉ đáp lời lại chỉ với một nhóm nhỏ cán bộ cao cấp CCP như là họ Hồ, người này cũng cần đến sự hậu thuẫn của dàn kèn đồng chớp bu nhằm duy trì sự xuất sắc của phe cánh ông ta. Sự việc lực lượng vũ trang Trung Quốc không tùy thuộc vào sự kìm

hãm và cân nhắc xem có đầy đủ ý nghĩa chăng đã làm tăng cao sợ hãi ở các nước láng giềng Trung Quốc rằng các tướng lãnh có thể, vì lợi ích cá nhân của họ, mà đẩy đất nước về phía chủ nghĩa bành trướng và chính sách phiêu lưu xa lạ. Giới lãnh đạo CCP từ chối việc buông lỏng những quy tắc của chủ nghĩa Mao như là "quyền lãnh đạo tuyệt đối của Đảng trên lực lượng vũ trang" và "sự tổng hợp [những nhu cầu] của hòa bình và chiến tranh" đã làm sút mẻ đi sự hấp dẫn toàn cầu của "mô hình Trung Quốc" – và làm sút giảm đi khả năng thành công của chính sách cận-siêu-cường của Bắc Kinh[79].

Cuối năm ngoái, khi cờ hiệu của Trung Quốc xuất hiện tăng lên trực tiếp tỷ lệ với sự chảy máu tài chính trầm trọng của Mỹ, Bắc Kinh tạm thời đình chỉ mọi trao đổi với Pháp để phản đối cuộc gặp gỡ giữa Tổng thống Nicolas Sarkozy và Đạt Lai Lạt Ma, lãnh tụ tinh thần của người Tây Tạng. Tuy nhiên, tại hội nghị G-8 ở L' Aquilla, Ý, nhóm lãnh đạo chủ nhà bao gồm Sarkozy và Thủ tướng Đức là bà Angela Merkel đã công khai chỉ trích chính sách về Tân Cương (Xinjiang) của Bắc Kinh. Thêm vào đó, Chủ tịch Hồ Cẩm Đào, người đã phải vội vã quay lại Trung Quốc để tự tay xử lý cuộc khủng hoảng chủng tộc, không có mặt tại chỗ để đỡ gạt những mũi dùi xúc phạm của người Châu Âu. Hơn thế nữa, trong âm hưởng của lời cáo buộc từ Thủ tướng Thổ Nhĩ Kỳ Tayyip Erdogan cho rằng Bắc Kinh đã phạm tội "diệt chủng" tại Tân Cương, giới lãnh đạo Hồ nóng ruột trước những phản ứng thù nghịch trong thế giới Hồi giáo[80]. Khái niệm của Bắc Kinh về tính toàn bộ hoặc bất khả phân của chủ quyền quốc gia – cũng như "không xen vào công việc nội bộ của các nước khác" – đã trở thành một chướng ngại cho kế hoạch gan góc nâng cao tầm với toàn cầu của đất nước.

Hầu hết những đòi hỏi về địa vị cận-siêu-cường của Vương quốc Trung nguyên là dựa trên sức mạnh kinh tế: một mức phát triển 9% suốt hai thập kỷ qua và dự trữ ngoại hối tổng số lên đến hơn 2,1 ngàn tỷ đô la. Từ chỗ Bắc Kinh đã trở thành khách hàng lớn nhất của công trái Mỹ, buộc lòng Washington phải xuống giọng các lời chỉ trích về hồ sơ nhân quyền của Trung Quốc cũng như việc họ được cho là có vận dụng đến tỷ giá đồng nhân dân tệ. Sự thành công trong chính sách ngoại giao cận-siêu-cường của Bắc Kinh có thể xoay quanh việc nền kinh tế Trung Quốc có thể đóng góp đến mức nào cho sự hồi phục toàn cầu. Những động thái có tinh thần trách nhiệm của các nhà hoạch định chính sách Trung Quốc như việc mở rộng các khoản cho IMF và Ngân hàng phát triển Á Châu vay, ấn định giá trị đồng nhân dân tệ cho phù hợp với sức mạnh thị trường, và đặt nặng vào tiêu thụ nội địa – thay vì chỉ lo xuất khẩu – là động lực chủ yếu để phát triển sẽ đẩy nhanh hình ảnh Trung Quốc như là một đê chắn sóng đáng tin cậy cho sự phát triển kinh tế lành mạnh trên toàn thế giới[81].

Không kém phần quan trọng, Bắc Kinh, đã từng chỉ trích Mỹ và các thế lực phương Tây trong việc chi phối trật tự chính trị và kinh tế trên bình diện quốc tế, phải cảm thấy có trách nhiệm tiến lên ngay bây giờ với những sáng kiến có thể thực hiện được, từ đó sẽ đảm bảo cho chính mình một vị thế nổi bật trên bàn chủ tọa. Cho rằng PRC có hỗ trợ trong những nước đang phát triển, giới lãnh đạo CCP có vị thế tốt nhất để đẩy mạnh các biện pháp thay đổi đến các vấn đề toàn cầu từ thay đổi khí hậu và chiến đấu chống AIDS đến trừ tuyệt nạn đói nghèo ở Châu Phi. Cũng giá trị không kém nếu như Trung Quốc có thể đưa vào hướng cải tạo và đem lại sức sống mới cho Liên hiệp quốc và các định chế thế giới khác. Tuy nhiên, để các đề xuất của Trung Quốc có sức thuyết phục, cận-siêu-

cường phải định ra một gương mẫu về sự gánh vác trách nhiệm và ngay cả sự hy sinh. Tuy nhiên, về việc bàn thảo giới hạn khí thải carbon, Bắc Kinh dường như quá lo lắng khi xếp vào loại được cho là giả tăng lời đi và "tiêu chuẩn kiểu nước đôi" của Mỹ và Tây Âu. Sự không minh bạch của Chính quyền Trung Quốc và sự đối đãi không được hào hiệp cho lắm đối với các bệnh nhân AIDS ở Trung Quốc, chưa kể tới sự quấy rầy các tổ chức phi chính phủ đã bộc lộ sự thờ ơ của các viên chức nhà nước đối với các bệnh nhân HIV hoang loạn và các trẻ mồ côi, có thể ảnh hưởng tiêu cực đến bất kỳ đóng góp nào mà Bắc Kinh có thể làm được trên mặt trận y tế thế giới.

Cho rằng Trung Quốc đã có hàng thế kỷ bị bỏ xó ngoài lề lịch sử – nếu như không bị bắt nạt bởi các "thế lực đế quốc" – Chủ tịch Hồ Cẩm Đào và các đồng chí của ông có lẽ nên được tha thứ cho việc phàn nàn trở nên nóng nảy trong việc đòi hỏi những gì họ nhận thức được như vị thế xứng đáng của Trung Quốc dưới ánh thái dương. Tuy nhiên, giới lãnh đạo CCP sẽ là ngây thơ và cận thị nếu họ đánh giá thấp nỗi lo âu quốc tế về vươn mình của Trung Quốc, vốn vẫn còn được xem là một nước còn đi theo con đường lối thời nếu không muốn nói là có một hệ thống cai trị trái đạo đức. Trong lúc gần như chắc chắn là thế giới, đặc biệt là các thế lực hiện trạng do Mỹ dẫn đầu, cần phải học cách tiếp xúc sáng tạo hơn với cận-siêu-cường, trách nhiệm thuộc về giới lãnh đạo Bắc Kinh để biểu lộ với hết thảy cho thấy khả năng của mình trong việc gánh vác trách nhiệm – cả với cộng đồng toàn cầu lẫn nhân dân của mình – sẽ mang đến cùng với lá cờ hiệu lớn cỡ toàn cầu của họ.

Chú thích:

[1]- Fang Yan, ed. "G20 leaders open summit in London to tackle financial, economic crisis," Xinhua News Agency, April 2, 2009, http://news.xinhuanet.com/english/2009-04/02/content_11120490.htm.

[2]- Irwin Stelzer, "The real action will be at the G2: China and the US," Sunday Times (London), March 29, 2009, <http://business.timesonline.co.uk/tol/business/columnists/article5993143.ece?openComment=true>; Xinhua News Agency, "China-US co-operation a must for world economy to recover," China Daily, March 7, 2009, http://www.chinadaily.com.cn/bizchina/2009-03/07/content_7549936.htm.

[3]- United Press International (UPI), "China-U.S. dialogue avoids confrontation," August 4, 2009, http://www.upi.com/Emerging_Threats/2009/08/04/China-US-dialogue-avoids-confrontation/UPI-45421249399200/; Li Hongmei, "Breaking through the G-2 framework: Seeking a real balance," People's Daily Online (English), August 3, 2009, <http://english.people.com.cn/90002/96417/6717152.html>.

[4]- Chinese Government's Official Web Portal, "China kicks off celebration to mark 60th anniversary of navy," Gov.cn, April 20, 2009, http://english.gov.cn/2009-04/20/content_1290703.htm.

[5]- China News Service, "High echelons of the Chinese military say the country cannot do without aircraft carriers," Chinanews.com, March 23, 2009, <http://www.chinanews.com.cn/gn/news/2009/03-23/1613085.shtml>; Agence-France Presse (AFP), "China tells Japan it wants aircraft carrier," Google News, March 22, 2009, <http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5iLX9Q4jSaza-kDFWyJmogPBGX4dg>.

[6]- Wang Yusheng, "Looking into some issues concerning the idea 'keeping a low profile'," Chinese People's Institute of Foreign Affairs website, December 5, 2005, <http://www.cpifa.org/en/Html/2005125111547-1.html>.

[7]- Ma Zhengang, "China's strategic choices regarding peaceful development," China.com.cn, March 25, 2008, http://www.china.com.cn/book/zhuanti/qkjc/txt/2008-03/25/content_13541060.htm.

[8]- Li Kexian, "An explication of China's diplomacy of 'peaceful development'," Leaders (Hong Kong journal), April 2009; Esther Pan, "The promise and pitfalls of China's 'Peaceful Rise'," Council on Foreign Relations, New York, April 14, 2006, <http://www.cfr.org/publication/10446/>.

[9]- Outlook Weekly (Beijing), "Top leaders begin intensive overseas visits to beef up diplomacy," China Economic Web, February 9, 2009, http://www.ce.cn/ztpd/xwzt/guonei/2009/hjtcf/fxpl/200902/09/t20090209_18153589.shtml.

[10]- The Real News Network, "Is the US 'encircling' China?" Therealnews.com, July 9, 2008, http://therealnews.com/t/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=74&jumival=1838; Bill Emmott, "China's accidental empire is a growing danger," Times of London, May 22, 2009, http://www.timesonline.co.uk/tol/comment/columnists/guest_contributors/article6337443.ece.

[11]- Zhang Zhaoyin, "Resolutely beef up the construction of core military capability," Liberation Army Daily (Beijing), December 2, 2008, http://www.chinamil.com.cn/site1/xwpdxw/2008-12/02/content_1568916_3.htm.

[12]- Jin Yanan, "China's rise cannot be accomplished in the midst of nightingale songs and swallow dances," Liberation Army Daily, December 31, 2008, http://news.xinhuanet.com/mil/2008-12/31/content_10585102_1.htm.

[13]- People's Daily (Overseas edition), "Hu Jintao stresses the importance of the fusion of military and civilian development at a Politburo collective study session," International Daily News, July 24, 2009, <http://www.chinesetoday.com/news/show/id/266967>.

[14]- International Herald Leader (Beijing magazine), “New ideas required for China’s oceanic strategy,” Xinhua News Agency, March 3, 2009, http://news.xinhuanet.com/world/2009-03/03/content_10932738.htm.

[15]- Global Times People (Beijing), “China has 1.2 million sq km of oceanic territory that is in dispute with other countries,” News.hunantv.com, March 14, 2009, http://news.hunantv.com/x/j/20090313/168883_2.html.

[16]- Huang Kunlun, “Our army must transcend concepts of [the protection of] territorial integrity so as to safeguard national security,” Liberation Army Daily, April 1, 2009, http://www.hlkml.com/news/milcn/200901/20090104093409_5.html.

[17]- Global Times, “PLA Air Force Senior Colonel: the U.S. army is an eagle, our army is a penguin,” June 28, 2009, <http://mil.huanqiu.com/Exclusive/2009-06/499442.html>.

[18] Dai Xu, “China’s army must have a game plan for breaking out of encirclement,” Global Times, July 24, 2009, <http://opinion.huanqiu.com/roll/2009-07/525254.html>.

[19]- China News Service, “China’s peripheries face a new military ‘ring of encirclement’,” June 12, 2009, <http://www.chinanews.com.cn/hb/news/2009/06-12/1731654.shtml>.

[20]- Reuters, “China military buildup seems US-focused, says Mullen,” May 5, 2009, uk.reuters.com/article/idUKTRE54363X20090504.

[21]- Geoffrey York, “Self-confident China sees its own star rising,” The Globe and Mail, December 5, 2006, <http://www.theglobeandmail.com/>; Joergen Oestroem Moeller, “China to the rescue: growing out of the financial crisis,” YaleGlobal, July 28, 2009, <http://yaleglobal.yale.edu/>.

[22]- The Associated Press, “Defense secretary scores big wins on weapons cuts,” USA Today, July 25, 2009, http://www.usatoday.com/news/washington/2009-07-25-gates-weapons_N.htm.

[23]- Lin Heli, “Characteristics of China’s Quasi-Superpower Diplomacy,” Leaders, April 2009.

[24]- The Economist, “China and the Dollar,” July 9, 2009, http://www.economist.com/businessfinance/displayStory.cfm?story_id=13988512.

[25]- Tom Barkley and Deborah Solomon, “Chinese convey concern on growing U.S. debt,” The Wall Street Journal, July 29, 2009, <http://online.wsj.com/article/SB124878817147386753.html>.

[26]- Anne Tang, ed., "U.S. to work toward China's market economy status in expeditious manner," Xinhua News Agency, August 5, 2009, http://news.xinhuanet.com/english/2009-08/05/content_11831693.htm.

[27]- The Associated Press, "China welcomes 'moderate' US response to riots," Google News, July 28, 2009, <http://www.google.com/hostednews/ap/article/ALeqM5hqLramON8toBQBppkuM6zEzExUZgD99NOON80>.

[28]- Ming Pao (Hong Kong), "Wang Qishan: Developing countries should have a bigger say," March 28, 2009, <http://www.mingpao.com/>; People's Daily, "The world asks the G20 to provide leadership for financial reform, and to raise the representation and say of developing countries," March 27, 2009,

<http://world.people.com.cn/GB/1030/9035650.html>; People's Daily, "China displays image of a responsible power in maintaining the financial stability of the global economy," China News Service, March 30, 2009, <http://www.chinanews.com.cn/cj/plgd/news/2009/03-30/1623190.shtml>.

[29]- Willy Lam, "Beijing Launches Diplomatic Blitz to Steal Obama's Thunder," China Brief, February 20, 2009, http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=34387&cHash=64c53060b0.

[30]- David Pilling, "China is just sabre-rattling over the dollar," Financial Times, April 2, 2009, <http://www.ft.com/cms/s/0/3f34d71c-1ee5-11de-a748-00144feabdc0.html?ftcamp=rss>.

[31]- Si Tingting, "China urges voice for developing nations," China Daily, July 24, 2009, http://www.chinadaily.com.cn/china/2009-07/24/content_8466358.htm; Anne Tang, ed., "China, U.S. agree on reforming international financial bodies," Xinhua News Agency, August 5, 2009, http://news.xinhuanet.com/english/2009-08/05/content_11831594.htm.

[32]- China Daily, "China-ASEAN free trade ahead," June 23, 2008, http://www.chinadaily.com.cn/bizchina/2008-06/23/content_6787069.htm; Xinhua News Agency, "China-ASEAN free trade area to be completed on schedule," China.org.cn, August 6, 2009, http://www.china.org.cn/international/2009-08/06/content_18291636.htm.

[33]- Peter Garnham, "China plans global role for renminbi," Financial Times, July 14, 2009, <http://www.ft.com/cms/s/0/e161ea5c-70a2-11de-9717-00144feabdc0.html>.

[34]- Guangzhou Daily (Guangzhou), "The right moment for Chinese enterprises to make overseas acquisitions," Xinhua News Agency, April 27, 2009, http://news.xinhuanet.com/comments/2009-04/27/content_11264358.htm; China News Service, "China's oil enterprises involved in overseas mergers and acquisitions worth more than RMB 80 billion," July 11, 2009, <http://www.chinanews.com.cn/cj/cj->

cyzh/news/2009/07-11/1770799.shtml; Xinhua News Agency, “Chinese oil majors mull bids for Iraq oil,” July 7, 2009, http://news.xinhuanet.com/english/2009-07/07/content_11666379.htm; Ming Pao, “Petrochina snaps up Canadian oil firm,” June 25, 2009, <http://www.mingpao.com/>.

[35]- Dana Cimilluca et al., “Rio Tinto scuttles its deal with Chinalco,” The Wall Street Journal, June 5, 2009, <http://online.wsj.com/article/SB124411140142684779.html>.

[36]- Emma Graham-Harrison, “A silver lining to Rio arrests?,” August 12, 2009, Reuters, <http://www.reuters.com/article/reutersEdge/idUSTRE57B21G20090812>.

[37]- Bản dịch trên <http://bauvinal.info.free.fr/> thiếu chú thích này.

[38]- Zhang Wenmu, “China should draw the red line in its diplomacy with Europe,” International Herald Leader, December 8, 2008, <http://news.sina.com.cn/pl/2008-12-08/100816804452.shtml>.

[39]- Vincent Wang, “Bush snubs democracy in Taiwan,” Taipei Times, December 17, 2003, <http://taiwantt.org.tw/taipeitimes/DOC/2003/12/20031217.doc>; Peter Enav, “Taipei's costly search for friends,” April 27, 2006, The Associated Press, <http://www.ap.org/>.

[40]- Chris McGreal, “Dalai Lama's South Africa conference ban causes uproar,” The Guardian (London), March 23, 2009, <http://www.guardian.co.uk/world/2009/mar/23/dalai-lama-south-africa-world-cup-ban>.

[41]- Chuck Penfold, ed., “Dalai Lama kicks off four days of religious talks in Germany,” Deutsche Welle (Berlin), July 30, 2009, <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4528699,00.html>.

[42]- Deng Yajun, “Japan has caught the ‘syndrome to split China’,” Xinhua News Agency, August 3, 2009, http://news.china.com/zh_cn/international/1000/20090803/15584543.html; People’s Daily Online (English), “Australia's permission for Rebiya's visit chills bilateral ties,” August 11, 2009, <http://english.people.com.cn/90001/90780/91343/6724986.html>.

[43]- Agence France-Presse (AFP), “Beijing plans global media expansion,” Google News, January 14, 2009 <http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5juSqW75T9CV55CR1AN52DTTfMdeg>

[44]- Yang Qingchuan, “Booming Confucius institutes enhance China’s soft power,” Xinhua News Agency, November 2, 2008, http://news.xinhuanet.com/english/2008-11/02/content_10294081.htm.

[45]- Willy Lam, "Chinese State Media Goes Global: A Great Leap Outward for Chinese Soft Power?" China Brief, January 22, 2009, http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=34387&cHash=64c53060b0.

[46]- Yu Keping, "The 'China Model' and thought liberation," Beijing Daily, November 18, 2008, http://news.xinhuanet.com/theory/2008-11/18/content_10373496.htm.

[47]- Dong Manyuan, "How to extend soft power with Chinese characteristics," Outlook Weekly (Beijing), December 8, 2008, http://news.xinhuanet.com/politics/2008-12/08/content_10473539.htm.

[48]- Li Xiguang, "Major difficulties facing the construction of Chinese soft power," People's Daily net, January 5, 2009, <http://unn.people.com.cn/GB/22220/142506/8625983.htm>.

[49]- Xu Youyu, "From 1979 to 2009: 20 Years of evolution in Chinese thought," Chinadigitaltimes.com, May 15, 2009, <http://chinadigitaltimes.net/2009/05/xu-youyu-%e5%be%90%e5%8f%8b%e6%b8%94-from-1989-to-2009-20-years-of-evolution-in-chinese-thought-22/>.

[50]- Keith Bradsher, "China Accuses Dissident of Subversion," New York Times, June 24, 2009, <http://www.nytimes.com/2009/06/24/world/asia/24liu.html>; Phelim Kine, "Free Liu Xiaobo," Far Eastern Economic Review, July 2009, <http://www.feer.com/politics/2009/july58/Free-Liu-Xiaobo;>

[51]- Cui Liru "The possibility of China developing conflicts with the world in greater than in the past," Global Times, July 22, 2009, <http://opinion.huanqiu.com/roll/2009-07/523024.html>.

[52]- BBC World Service, "The new space race," August 10, 2009, http://www.bbc.co.uk/worldservice/specials/1744_spacerace/page2.shtml; Madhur Singh, "India gains on China in Asia's space race," Time, October 21, 2008, <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1852608,00.html>.

[53]- Lin Heli, "China's battle to protect interests in the South China Sea," Apple Daily (Hong Kong), July 4, 2009.

[54]- Brian McCartan, "A helping Chinese hand," Asia Times Online, April 30, 2009, http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/KD30Ae01.html.

[55]- Agence France-Presse (AFP), "Clinton signs landmark US-ASEAN friendship pact," Google News, July 22, 2009, http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5gZaMHq5XgxGQZVqkEAj_DRB4SKlg; Mu Xuequan, ed., "U.S. signs TAC with ASEAN," Xinhua News Agency, July 22, 2009, http://news.xinhuanet.com/english/2009-07/22/content_11755447.htm.

[56]- "Remarks of Secretary Clinton at the ASEAN Regional Forum," July 23, 2009, State Department website, <http://www.state.gov/secretary/rm/2009a/july/126373.htm>; Wang Si, "The U.S. accedes to the "ASEAN Treaty of Amity and Cooperation" in order to counterbalance China," Global Times, July 22, 2009, http://www.qthdaily.com/news/content/2009-07/23/content_115508.htm; Lachlan Carmichael, "US deepens ties with Asia," Canberra Times, July 23, 2009.

[57]- James Manicom, "Hu-Fukuda Summit: The East China Sea Dispute," China Brief, June 6, 2008, http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=4968&tx_ttnews%5BbackPid%5D=168&no_cache=1.

[58]- "Japan is worried about the increase in the strength of the Chinese Air Force," Global Times, August 11, 2009, <http://world.people.com.cn/GB/9835414.html>; Christopher W. Hughes, "Japan's military modernization: a quiet Japan-China arms race and global power projection," Asia-Pacific Review, Vol.16 (No.1), pp. 84-99, <http://dx.doi.org/10.1080/13439000902957582>.

[59]- Anjana Pasricha, "New Delhi new deal paves way for US companies to sell sophisticated arms to India," Voice of America, July 24, 2009, <http://www.voanews.com/english/2009-07-24-voa13.cfm>.

[60]- "Emerging trends in the security architecture in Asia: Bilateral and multilateral ties among the United States, Japan, Australia and India," Congressional Research Service Report for Congress, January 7, 2008, <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/crs/rl34312.pdf>.

[61]- Global Times (English), "US-China partnership needs new mindset," July 21, 2009, <http://opinion.globaltimes.cn/editor-picks/2009-07/449561.html>; Ding Gang, "Anxieties about Clashes between China and the West," Chinaelections.net, January 16, 2009, <http://en.chinaelections.org/newsinfo.asp?newsid=19809>.

[62]- Global Times, "Do not always link disturbances in China with 'the Chinese system'," People's Daily Online, July 30, 2009, <http://world.people.com.cn/GB/9749859.html>.

[63]- Reuters, "China's Hu skips G8 to deal with Xinjiang riots," July 7, 2009, <http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSPEK60499>.

[64]- Human Rights Watch, "Behind the violence in Xinjiang," July 9, 2009, <http://www.hrw.org/en/news/2009/07/09/behind-violence-xinjiang>; The Economist, "China and Tibet: another year of the iron fist," February 26, 2009, http://www.economist.com/opinion/displaystory.cfm?story_id=13184714.

[65]- Jiang Zhuqing, "'Five Principles' still shaping global peace," China Daily, June 29, 2004, http://www2.chinadaily.com.cn/english/doc/2004-06/29/content_343578.htm.

[66]- BBC News, "In depth: Milosevic on trial," July 24, 2008, http://news.bbc.co.uk/2/hi/in_depth/europe/2001/yugoslavia_after_milosevic/default.stm; Lauren Comiteau, "Charles Taylor Trial Starts," Time, January 7, 2008, <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1700945,00.html>.

[67]- Austin Ramzy, "Why China's state-owned companies are making a comeback," Time, April 29, 2009, <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1894565,00.html>; Xinhua News Agency (English), "State-owned companies still biggest taxpayers in China," China Daily, October 11, 2008, http://www.chinadaily.com.cn/china/2008-10/11/content_7097249.htm.

[68]- Amnesty International, "UN misses opportunity to push China on human rights," February 9, 2009, <http://www.amnesty.org/en/for-media/press-releases/un-misses-opportunity-push-china-human-rights-20090209>; Willy Lam, "Hu's recent crackdown on political dissent," China Brief, June 7, 2005, http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=30495.

[69]- People's Daily, "Hu Jintao's speech at conference to mark the 30th anniversary of the Third Plenum of the CCP 11th Central Committee," December 19, 2008, <http://cpc.people.com.cn/GB/64093/64094/8544901.html>; People's Daily, "Wu Bangguo's work report to the Second Plenary Session of the 11th National People's Congress," March 10, 2009, <http://cpc.people.com.cn/GB/64093/64094/8934228.html>.

[70]- BBC news, "China dust storm hits East Asia," March 3, 2008, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7274718.stm>; Xinhua News Agency (English), "Japan Offers China US\$7 million to monitor acid rain, sandstorms," December 21, 2006, <http://en.chinagate.cn/english/environment/49556.htm>.

[71]- Hari Sud, "China's future water war with India," United Press International (UPI), May 13, 2008,

http://www.upiasia.com/Security/2008/05/13/chinas_future_water_war_with_india/3300/; Global Times, Dong Jing, ed., "India expert claims China wants to use water resources to control India," August 11, 2009, <http://world.people.com.cn/GB/9834712.html>.

[72]- Jane McCartney, "French supermarket Carrefour faces wrath of Chinese protesters," Times of London, April 21, 2008, <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/asia/china/article3784932.ece>;

Paul Mooney, "Internet Fans Flames of Chinese Nationalism," YaleGlobal, April 4, 2005, <http://yaleglobal.yale.edu/>.

[73]- Agence France-Presse, "China's rulers look to space to maintain Olympic pride," Google News, September 10, 2008, http://afp.google.com/article/ALeqM5it_tnj1X28nnzGHNwh4WgORD1v-w; Stratfor.com, "China's risky support of Internet activism," April 15, 2008,

http://www.stratfor.com/memberships/114779/analysis/chinas_risky_support_internet_activism; Global Times, “87% of Chinese Netizens support a boycott of visiting or going to college in Australia,” August 10, 2009, <http://world.huanqiu.com/roll/2009-08/541338.html>.

[74]- Willy Lam, “China learns to be a superpower,” Far Eastern Economic Review, May 2009, <http://www.feer.com/essays/2009/may/beijing-learns-to-be-a-superpower>. Xem phụ lục

[75]- Willy Lam, “Beijing’s calculated response to NK missile launch,” China Brief, April 16, 2009, http://www.jamestown.org/programs/chinabrief/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=34867&cHash=61ca5a28bd; New York Times, “Diplomacy urged in North Korea nuke row,” August 12, 2009, <http://www.nytimes.com/>.

[76]- Reuters, “Respect Myanmar sovereignty, China says after trial,” August 12, 2009, <http://www.reuters.com/article/topNews/idUSTRE57B00020090812>.

[77]- Jeffrey N Wasserstrom, “China’s political colors: from monochrome to palette,” Opendemocracy.net, May 14, 2008, <http://www.opendemocracy.net/article/institutions/china-s-political-colours-from-monochrome-to-palette>.

[78]- Party Military History Research Center of National Defense University, “Why we must resolutely counter [efforts to] delink the army from the party,” Liberation Army Daily, May 4, 2009, http://www.chinamil.com.cn/site1/xwpdxw/2009-05/04/content_1749539.htm; Tamsin Carlisle, “Iran woos China for oil, gas cash,” The National (Abu Dhabi), August 2, 2009, <http://www.thenational.ae/apps/pbcs.dll/article?AID=/20090802/BUSINESS/708029935/1005Dubai>.

[79]- Willy Lam, “China to roll out the big guns,” Asia Times Online, August 14, 2009, <http://www.atimes.com/atimes/China/KH14Ad01.html>.

[80]- Reuters, “Turkish PM told to take back Xinjiang genocide remark,” July 14, 2009, <http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSPEK53133>.

[81]- Bill Powell, “Can China save the world?” Time Asia edition, August 10, 2009, <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1913638,00.html>.

Mô hình Tàu sân bay tương lai của Trung Quốc

VỀ TÁC GIẢ

Willy Lam

Willy Lam là một nhà Trung Quốc học, cựu chiến binh, ông đã viết 6 quyển sách về các công việc của Trung Quốc, bao gồm quyển *Chính trị Trung Quốc trong kỷ nguyên Hồ Cẩm Đào* (M E Sharpe, 2006). Ông chuyên về mặt chính trị của Đảng Cộng Sản, cải tổ kinh tế và chính trị, chính sách ngoại giao, và Quân đội nhân dân giải phóng. Ông là cộng tác viên lâu năm của Sáng nghiệp Jamestown và thường xuyên đóng góp cho báo điện tử "Một thoáng Trung Quốc" của sáng nghiệp này. Ông là Giáo sư về nghiên cứu Trung Quốc tại Đại học quốc tế Akita, Nhật, và là một Giáo sư Trợ giảng về lịch sử tại Đại học Trung Quốc ở Hong Kong.

Giáo sư Lam đã học tập tại Hong Kong, Mỹ, Pháp và Trung Quốc; ông có bằng Tiến sĩ về kinh tế chính trị tại Đại học Vũ Hán, Trung Quốc. Trước khi trở thành một hội viên của học viện, Giáo sư Lam giữ chức vụ Tổng biên tập của tờ tạp chí tin tức *Asiaweek*, tờ *South China Morning Post*, và Văn phòng Châu Á - Thái Bình Dương của đài *CNN*. Ông đang viết một cuốn sách về sự nghiệp và khuynh hướng chính trị của Phó Chủ tịch Xi Jinping (Tập Cận Bình).

[http://www.jamestown.org/programs/books/single/?tx_ttnews\[backPid\]=7&tx_ttnews\[tt_news\]=35453&cHash=c647881d48](http://www.jamestown.org/programs/books/single/?tx_ttnews[backPid]=7&tx_ttnews[tt_news]=35453&cHash=c647881d48)

Nguồn: <http://bauvinal.info.free.fr/>